VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ HAI

12.10.2026 (3.9 Bính Ngọ)

Số 122 (4413)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

NHAN NHẢN BIỂN HIỆU, BIỂN QUẢNG CÁO VI PHẠM QUY ĐỊNH TRÊN ĐỊA BÀN TP BẮC NINH:

Khẩn trương rà soát, kiểm tra, xử lý dứt điểm

[5]

Trên địa bàn TP Bắc Ninh xuất hiện quá nhiều biển quảng cáo có chữ nước ngoài, vi phạm quy định — Ảnh: N.KHANG

TỪ PHÁT BIỂU BẾ MẠC HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG 4 CỦA TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM NGHĨ VỀ MỘT ĐẤT NƯỚC MẠNH TỪ BÊN TRONG:

Nghe được sự thật

[7]

Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn thăm mô hình lập pháp ở Bắc Kinh

[2]

NGÀY HỘI VĂN HÓA DÂN TỘC MÔNG LẦN THỨ IV NĂM 2026:

Bồi đắp sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc

[8]

Phát huy giá trị văn hóa, con người chính là tăng cường sức mạnh quốc gia

[3]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

"Người ngoài cuộc"

● **ĐỖ CAO HUYỀN**

Con đã ngoài hai mươi mà bố mẹ vẫn thấp thỏm như hồi nó thi đại học. Hỏi đi làm chưa, nó bảo đang tìm. Hỏi đang tìm những chỗ nào, nó ậm ừ rồi về phòng đóng cửa. Ngủ đến trưa không thấy ra ngoài, mẹ đi qua đi lại nhìn cánh cửa đóng im ỉm mà sốt ruột. Bố cố nhịn nhưng đến bữa cơm lại buột miệng: "Bằng tuổi mày ngày xưa...". Thế là đang ăn mất ngon. Ai cũng cố giấu tiếng thở dài.

Con nghĩ bố mẹ không hiểu mình. Bố mẹ lại nghĩ mỗi chuyện kiếm công việc mà sao khó thế. Họ hàng lâu lâu hỏi thăm: "Cháu làm đâu rồi?", đứa trẻ cười trừ, người lớn đánh trống lảng.

(Xem tiếp trang 2)

Quy hoạch không gian cần tính đến tầm vóc thiết chế văn hóa quốc gia

[9]

Bốn chỉ số cần cải thiện của du lịch Việt Nam

[6]

Xuyên đêm cùng quán Internet ở Hà Nội

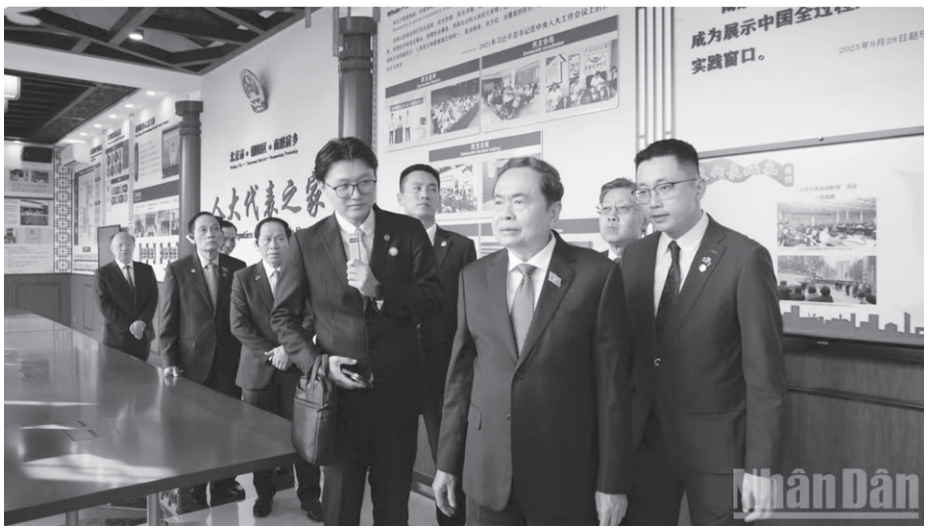
[4]

Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn thăm mô hình lập pháp ở Bắc Kinh

Chiều qua 11.10, ngay sau khi đến thủ đô Bắc Kinh bắt đầu chuyến thăm chính thức Trung Quốc, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn và Đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đã thăm và khảo sát điểm liên lạc lập pháp Nam Ma Phòng ở quận Triều Dương; tham dự tọa đàm trao đổi kinh nghiệm với Nhân đại 3 cấp thành phố Bắc Kinh.

Tại đây, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn và Đoàn đại biểu đã tham quan điểm liên lạc lập pháp cơ sở và "Ngôi nhà đại biểu Nhân đại" Nam Ma Phòng, nghe giới thiệu về mô hình hay, cách làm sáng tạo trong việc lắng nghe ý kiến quần chúng nhân dân đóng góp vào các dự thảo văn bản pháp luật, tạo nền tảng để đại biểu Nhân đại các cấp có nhiều cơ hội tiếp xúc cử tri, đưa các nội dung cử tri, người dân quan tâm vào quá trình xây dựng, thẩm định và thông qua các văn bản chính sách. Sau đó, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn và đồng chí Vương Đông Minh, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Ủy viên trưởng Nhân đại toàn quốc Trung Quốc, đồng chủ trì buổi tọa đàm trao đổi kinh nghiệm về các nội dung lập pháp, phát huy dân chủ cơ sở và các vấn đề cùng quan tâm.

Đồng chí Lý Tú Lĩnh, Chủ nhiệm Ủy ban Thường vụ Nhân đại thành phố Bắc Kinh, đánh giá cao ý nghĩa chuyến thăm, cho rằng hoạt động đầu tiên của Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn và Đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam là trực tiếp xuống cơ sở, tìm hiểu và khảo sát về tình hình lập pháp và công tác kết nối với cử tri, có ý nghĩa quan trọng trong trao đổi kinh nghiệm về xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa giữa hai nước Trung Quốc - Việt Nam. Giới thiệu về dân chủ nhân dân toàn quá trình ở Trung Quốc, đồng chí Lý Tú Lĩnh cho biết dân chủ nhân dân toàn quá trình có lịch sử hơn 70 năm, bao gồm các chế độ đại hội đại biểu nhân dân, hiệp thương chính trị, hợp tác đa đảng do Đảng Cộng sản lãnh đạo, tự trị dân tộc thiểu số...; xuyên suốt các quá trình bầu cử, hiệp thương, ra quyết định, tổ chức thực hiện và giám sát; trong đó, kiên trì kết hợp hữu cơ giữa sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, vai trò làm chủ của nhân dân và quản lý xã hội bằng pháp luật, tạo nên ưu thế riêng biệt của chế độ xã hội chủ nghĩa mang đặc sắc Trung Quốc. Đây là kết quả của sự kết hợp giữa nguyên lý của chủ nghĩa Mác với tình hình thực tế ở Trung Quốc và nền văn hóa truyền thống Trung Hoa.

Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn nghe giới thiệu về mô hình lập pháp tiêu biểu ở thủ đô Bắc Kinh **Ảnh: NHÂN DÂN**

Về những mô hình hay của Nhân đại thành phố Bắc Kinh, đồng chí Lý Tú Lĩnh cho biết các điểm liên lạc lập pháp cơ sở và "Ngôi nhà đại biểu Nhân đại" được thiết lập rộng khắp ở Bắc Kinh, kết hợp với tổng đài đường dây nóng 12345 của thành phố, góp phần quan trọng trong tiếp nhận phản ánh của người dân về tất cả các vấn đề lớn, nhỏ, từ góp ý về những văn bản chính sách, pháp luật, đến những vấn đề nóng liên quan mật thiết đến đời sống người dân; trở thành cách làm sáng tạo trong việc thực hiện dân chủ nhân dân toàn quá trình và đưa công tác lập pháp đi sâu về cơ sở ở địa bàn thủ đô Bắc Kinh.

Phát biểu ý kiến tại buổi tọa đàm, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn cho biết đây là hoạt động đầu tiên trong khuôn khổ chuyến thăm chính thức Trung Quốc lần này, với mục đích cụ thể hóa các nhận thức chung cấp cao, nâng tầm hợp tác giữa Quốc hội Việt Nam và Nhân đại toàn quốc Trung Quốc, làm sâu sắc hơn sự tin cậy chính trị, đưa hợp tác giữa các cơ quan lập pháp trở thành trụ cột trong quan hệ hai Đảng, hai nước.

Đánh giá cao mô hình đưa công tác lập pháp gắn với cơ sở, cử tri và nhân dân tại Nam Ma Phòng nói riêng, thành phố Bắc Kinh nói chung, góp phần lắng nghe ý kiến của quần chúng nhân dân và dư luận xã hội để cải thiện chất lượng công tác lập pháp thông qua gắn kết đại biểu Nhân đại với nhân dân, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn cho biết trong quá trình xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân, Việt Nam hết sức coi trọng công tác lập pháp, nhất là lắng nghe ý kiến, kiến nghị của các chuyên gia, trí thức, doanh nghiệp, cử tri, quần chúng nhân dân, đặc biệt là các đối tượng chịu ảnh hưởng của chính sách, pháp luật.

Các kênh tiếp nhận ý kiến của người dân từ cơ sở ngày càng được mở rộng, ngoài các hình thức truyền thống trực tiếp như hội thảo, tọa đàm, hội nghị..., còn mở rộng sang các kênh trực tuyến, sử dụng công nghệ số, công nghệ thông minh, để tăng cường tính dân chủ, khách quan, đa dạng trong tiếp nhận ý kiến của cử tri, hoàn thiện chính sách, pháp luật. Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn cho biết, Quốc hội Việt Nam đang chuyển mạnh tư duy lập pháp từ quản lý sang kiến tạo phát triển, nhằm hoàn thiện môi trường chính sách, pháp lý tối ưu cho sự phát triển nhanh và bền vững, xác định chuyển đổi số là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên, từ đó, luôn đi đầu trong ứng dụng trí tuệ nhân tạo, trợ lý ảo trong quá trình xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật; cho rằng những mô hình hay trong công tác xây dựng pháp luật là sự gợi mở cho việc hợp tác, trao đổi kinh nghiệm giữa Quốc hội Việt Nam và Nhân đại Trung Quốc, nhất là giữa các ủy ban chuyên môn của hai bên, giữa Hội nghị nhân dân và Nhân đại địa phương, cũng như đại biểu dân cử của hai bên...

P.V (tổng hợp)

"Người ngoài cuộc"

(Tiếp theo trang 1)

Cục Thống kê vừa công bố, quý III.2026 có khoảng 1,6 triệu thanh niên từ 15-24 tuổi không có việc làm, không đi học, cũng không tham gia đào tạo, chiếm 11,2% tổng số thanh niên. Con số ấy đủ lớn khiến ai nghe cũng phải giật mình, và câu chuyện "3 không" không còn là nỗi sốt ruột của vài gia đình.

Nghe đến đây, hẳn không ít người buông lời cảm cảnh: Thanh niên bây giờ sướng quá hóa lười! Quả cũng có người lười thật. Có người lại muốn việc nhẹ, lương cao, gần nhà, những ngày cuối tuần thì nghỉ, môi trường dễ chịu, sếp tâm lý. Đi phỏng vấn vài nơi chưa ưng thì về nhà đắp chăn tính tiếp. Cơm bố mẹ vẫn nấu, điện nước chưa đến lượt mình lo, chậm thêm vài tháng cũng chẳng chết ai.

Nhưng lấy những trường hợp như vậy để giải thích cho hơn một triệu thanh niên thì cũng oan cho nhiều bạn trẻ khác. Có em vừa tốt nghiệp, hồ sơ gửi đi mấy chục nơi mà điện thoại vẫn lặng thinh. Có em học bốn, năm năm, ra trường mới biết nghề mình đã chọn lại chẳng hợp với mình. Có em vào công ty được dăm bữa, lương trừ tiền trọ, tiền ăn, xăng xe, cuối tháng ví gần như trống trơn, nghĩ làm thế này đến bao giờ mới khá lên. Thế là nghỉ. Nghỉ xong lại chẳng biết đi đâu, về đâu.

Cũng phải nói cho công bằng, trong 1,6 triệu người ấy không phải ai cũng đang thất nghiệp và chạy khắp nơi tìm việc. Có người vừa rời trường, đang ở quãng chuyển tiếp; có người vì chuyện gia đình hoặc những lý do riêng mà chưa thể đi làm ngay. Ba chữ "3 không" gom họ vào cùng một nhóm thống kê, còn cảnh ngộ phía sau thì mỗi người một khác. Ở nông thôn có cái khó riêng. Học xong lớp 12 mà không vào đại học, nhiều đứa gần như không biết nên đi tiếp thế nào. Học nghề gì, học ở đâu, học xong có kiếm được việc không, chẳng mấy ai chỉ cho chúng đến nơi đến chốn. Có đứa theo người quen vào khu công nghiệp; có đứa lên thành phố bán hàng, chạy Grab; cũng có đứa ở nhà vài tháng, rồi vài tháng nữa, cứ thế chậm nhịp dần với bạn bè cùng trang lứa.

Đáng chú ý, phần lớn thanh niên "3 không" chưa có trình độ chuyên môn kỹ thuật. Nhìn vào đó lại thấy câu chuyện cũ mà chúng ta nói mãi chưa xong: Học xong rồi đi đâu? Nhiều đứa trẻ học suốt mười hai năm, đến lúc phải chọn đường vẫn ngơ ngác. Bố thấy nghề này ổn định, mẹ nghe người quen bảo ngành kia dễ xin việc. Mười tám tuổi, chưa biết mình hợp gì, thấy người lớn nói cũng có lý thì đăng ký. Mấy năm sau, nghề từng được cho là dễ kiếm việc giờ cung đã vượt cầu. Có lĩnh vực doanh nghiệp cần người thì sinh viên ra trường lại chưa đủ kỹ năng. Thành ra có cái nghịch lý: Người trẻ than khó tìm việc, doanh nghiệp lại than khó tìm người.

Mới ra trường lại thường gặp thêm một cánh cửa: "Yêu cầu có kinh nghiệm". Ô hay, vừa ra trường lấy đâu ra kinh nghiệm? Muốn có kinh nghiệm phải được nhận vào làm, muốn được nhận vào làm lại phải có kinh nghiệm. Đi một vòng, vẫn đứng ngoài cửa. Chuyện ấy không riêng Việt Nam. Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) cho biết, khoảng 1/5 thanh niên trên thế giới đang không có việc làm, cũng không tham gia học tập hay đào tạo. Nhìn rộng ra mới thấy cái khó của người trẻ hôm nay không thể chỉ gói vào chuyện chăm hay lười. Cánh cửa từ trường học bước sang việc làm ở nhiều nơi đang đổi khác rất nhanh. Công nghệ khiến nhiều vị trí thay đổi chỉ trong chớp nhoáng. Có nghề lỗi thời, có nghề mới mở ra, có kỹ năng vừa học xong đã phải cập nhật. Người đi làm lâu năm còn phải học thêm, học lại, huống hồ những đứa trẻ vừa rời ghế nhà trường.

Nhưng nói thế không có nghĩa người trẻ được phép vin vào cái khó để đứng ì ra một chỗ. Hai mươi mấy tuổi rồi, cứ đợi một công việc đúng sở thích thì biết đến bao giờ. Nhiều thứ trường học không thể dạy hết, chỉ bước chân ra ngoài mới biết: Đi làm đúng giờ, chịu trách nhiệm với phần việc của mình, làm việc với người mình không hợp; một ngày nặng nề vẫn phải hoàn thành nhiệm vụ. Công việc đầu tiên đôi khi chẳng phải "đam mê". Nó chỉ là chỗ để một người trẻ bước chân ra khỏi nhà, kiếm đồng tiền của mình và bắt đầu biết mình làm được gì. Người trẻ phải bước, đó là phần việc của họ. Nhưng người lớn cũng đừng chỉ đứng ngoài cửa phòng giục và giục: "Đi làm đi!".

Một người học sai nghề, thiếu kỹ năng, gửi hồ sơ mãi chẳng ai gọi, bị từ chối đôi ba lần rất dễ mất phương hướng. Lúc ấy, càng giục lại càng phản tác dụng. Điều cần hơn là chỉ cho họ xem còn đường nào có thể đi: Nghề cũ không hợp thì có thể học lại, thiếu kỹ năng thì tìm cách bù vào, chưa có kinh nghiệm thì phải có nơi chịu nhận người mới và cho họ một cơ hội bắt đầu. Có chỗ để bước tiếp, dù chưa chắc đã là con đường cuối cùng, vẫn hơn ngày ngày nghe những tiếng thở dài và nhìn ánh mắt ngao ngán của người lớn.

Thay vì mắng con "lười", hãy cùng ngồi xuống với nhau xem chúng đang mắc ở đâu. Trong hơn một triệu thanh niên "3 không", chắc chắn có người chưa chịu cố gắng, có người muốn ỉ lại bố mẹ, nhưng cũng có rất nhiều người đang loay hoay tìm chỗ cho mình, trong khi bạn bè đã đi trước, gia đình ngày càng sốt ruột, còn bản thân thì sau vài lần thất bại cũng bắt đầu ngại bước ra ngoài.

Chậm một năm, hai năm chưa phải điều gì đáng lo ngại. Tuổi hai mươi vẫn còn nhiều đường để đi. Chỉ đáng lo khi đứng ngoài quá lâu, đến một ngày chính họ cũng quen với việc mình là… người ngoài cuộc. ■

Phát huy giá trị văn hóa, con người chính là tăng cường sức mạnh quốc gia

● **HÀ AN**

Tại hội thảo khoa học quốc gia "Phát huy giá trị văn hóa Việt Nam thành một động lực quan trọng phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới" diễn ra cuối tuần qua tại Hà Nội, các đại biểu đã tập trung thảo luận giải pháp hoàn thiện thể chế…, góp phần phát huy văn hóa, con người thành nguồn lực nội sinh, động lực phát triển đất nước.

Toàn cảnh Hội thảo **Ảnh: TR.HUẤN**

Phát biểu tổng kết hội thảo, TS, thượng tướng Lê Quốc Hùng, Thứ trưởng Bộ Công an, đánh giá cao tinh thần nghiêm túc, trách nhiệm của các nhà quản lý, nhà khoa học và chuyên gia. Thay mặt BTC, Thứ trưởng nhấn mạnh năm định hướng chỉ đạo, cũng là năm nhóm nhiệm vụ trọng tâm được thống nhất tại hội thảo, nhằm đưa văn hóa thực sự trở thành động lực phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

"Chúng ta cần tiếp tục nghiên cứu, cụ thể hóa và đưa các giá trị đã lựa chọn chuẩn xác của hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam vào đời sống thực tiễn. Khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, ý chí tự cường, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc; đúc kết và phát huy những phẩm chất tốt đẹp của con người Việt Nam, biến giá trị văn hóa, nguồn vốn con người thành nguồn lực nội sinh, thành động lực mạnh mẽ để giải quyết mọi thách thức toàn cầu và khu vực, đáp ứng nhu cầu phát triển của kỷ nguyên mới, thực hiện thắng lợi hai mục tiêu 100 năm của Đảng, Nhà nước", Thứ trưởng Lê Quốc Hùng nhấn mạnh.

Thứ trưởng cũng cho rằng hội thảo đã làm rõ mối quan hệ biện chứng giữa văn hóa với con người, giữa phát triển văn hóa với hoàn thiện nhân cách, giữa văn hóa với phát triển kinh tế, xã hội và bảo vệ an ninh quốc gia. Văn hóa Việt Nam là kết tinh những giá trị tốt đẹp của dân tộc qua hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước, là nguồn lực nội sinh quan trọng hun đúc trí tuệ, tâm hồn, khí phách và bản lĩnh con người Việt Nam. Phát huy giá trị văn hóa, con người cũng chính là tăng cường sức mạnh quốc gia, bảo vệ an ninh tư tưởng văn hóa, an ninh chính trị và chủ quyền quốc gia. Một nhiệm vụ quan trọng khác là hoàn thiện thể chế, chính sách, khơi thông nguồn lực và mở đường cho văn hóa phát triển. Theo Thứ trưởng Lê Quốc Hùng, để văn hóa phục hưng, thể chế phải ngày càng hợp lý, đội ngũ cán bộ các cấp phải thực sự có đức, có tài, không ngừng đổi mới, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

"Điều đó đòi hỏi cần khẩn trương rà soát, sửa đổi, bổ sung và ban hành mới các luật, văn bản dưới luật có liên quan đến giá trị văn hóa và hoạt động văn hóa theo hướng hiện đại, hội nhập. Xóa bỏ tư duy không quản được thì cấm trong phát triển văn hóa, đồng thời khắc phục xu hướng thương mại hóa tầm thường, khơi thông các nguồn lực xã hội, đẩy mạnh hợp tác công tư (PPP) trong phát triển các ngành công nghiệp văn hóa và sáng tạo", Thứ trưởng nêu rõ. Cùng với hoàn thiện thể chế, cần xây dựng văn hóa trong chính trị và kinh tế, phát huy năng lực nội sinh đồng thời tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại. Trọng tâm là xây dựng văn hóa Đảng, văn hóa công quyền, thực hành tư tưởng, đạo đức, phương pháp, phong cách Hồ Chí Minh; nâng cao nhân cách đội ngũ cán bộ quản lý, loại bỏ tư tưởng cá nhân chủ nghĩa, đẩy lùi tham nhũng, tiêu cực, xây dựng đội ngũ cán bộ đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh và bền vững.

Văn hóa cũng cần thấm sâu vào hoạt động kinh tế, trở thành một thành tố quan trọng của tăng trưởng. Các doanh nghiệp, doanh nhân và người lao động cần lấy thượng tôn pháp luật, tôn trọng chữ tín, trách nhiệm xã hội và cạnh tranh lành mạnh làm nguyên tắc hoạt động, qua đó góp phần chuyển hóa thương hiệu quốc gia thành thương hiệu văn hóa. Đặc biệt, Thứ trưởng Lê Quốc Hùng nhấn mạnh yêu cầu tăng cường kiểm tra, giám sát và đánh giá định kỳ việc thực hiện các nghị quyết, chiến lược phát triển văn hóa; thiết lập kỷ cương, kỷ luật nghiêm minh trong quản lý từ Trung ương đến địa phương; cá thể hóa trách nhiệm người đứng đầu và kiên quyết xử lý các hành vi vi phạm, buông lỏng quản lý, làm tổn hại thuần phong mỹ tục và lợi ích văn hóa quốc gia. "Thước đo của sự phát triển văn hóa trước hết là sự hài lòng của người dân khi các quyết sách của Đảng và Nhà nước được thực thi có hiệu quả trong đời sống xã hội", Thứ trưởng khẳng định.

Nhấn mạnh vai trò của văn hóa trong kỷ nguyên số và hội nhập sâu rộng, Thứ trưởng Lê Quốc Hùng cho rằng việc Bộ Công an phối hợp với Ủy ban Văn hóa và Xã hội của Quốc hội tổ chức hội thảo thể hiện tư duy chiến lược: Văn hóa không chỉ đồng hành với phát triển mà cần đứng ở "vị trí dẫn đường", định hình chất lượng con người và chất lượng quốc gia, như Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã nhấn mạnh. Nếu kinh tế tạo ra của cải vật chất thì văn hóa tạo nên bản lĩnh, kỷ luật, niềm tin và sức mạnh tinh thần để đất nước vượt qua thử thách, vươn lên. ■

Trưng bày 950 năm Quốc Tử Giám Thăng Long, tôn vinh truyền thống hiếu học

Sáng qua 11.10, tại Làng Văn hóa – Du lịch các dân tộc Việt Nam, Trung tâm hoạt động Văn hóa Khoa học Văn Miếu - Quốc Tử Giám phối hợp với Làng Văn hóa - Du lịch các dân tộc Việt Nam khai mạc trưng bày chuyên đề "950 năm Quốc Tử Giám Thăng Long (1076 - 2026)". Trưng bày giới thiệu những giá trị lịch sử, văn hóa và giáo dục tiêu biểu của Di tích quốc gia đặc biệt Văn Miếu – Quốc Tử Giám, tôn vinh truyền thống hiếu học, tôn sư trọng đạo và trọng dụng hiền tài của dân tộc Việt Nam.

Được thành lập năm 1076 dưới triều vua Lý Nhân Tông, Quốc Tử Giám là trường Quốc học đầu tiên của Việt Nam, đánh dấu bước phát triển quan trọng của nền giáo dục nước nhà. Trải qua nhiều thế kỷ, nơi đây đã góp phần đào tạo, bồi dưỡng nhiều thế hệ nhân tài, trở thành biểu tượng tiêu biểu cho truyền thống coi trọng tri thức, đề cao đạo học và trọng dụng hiền tài của dân tộc. Trưng bày gồm ba chủ đề: "Nơi khởi nguồn đạo học"; "Quốc Tử Giám - trường Quốc học đầu tiên"; "Hành trình bảo tồn và phát huy di tích Văn Miếu - Quốc Tử Giám". Thông qua hệ thống tài liệu, hình ảnh và hiện vật, trưng bày tái hiện những dấu mốc quan trọng trong lịch sử hình thành, phát triển của Quốc Tử Giám, giúp công chúng hiểu rõ hơn về vai trò của Văn Miếu - Quốc Tử Giám đối với nền giáo dục và truyền thống khoa cử Việt Nam.

Đáng chú ý, việc tổ chức trưng bày tại Làng Văn hóa - Du lịch các dân tộc Việt Nam còn góp phần kết nối, lan tỏa những giá trị của nền quốc học trong không gian văn hóa đa dạng của cộng đồng 54 dân tộc Việt Nam. Ông Nguyễn Văn Tú, Phó Giám đốc Trung tâm Hoạt động Văn hóa Khoa học Văn Miếu - Quốc Tử Giám khẳng định, tổ chức trưng bày tại Làng Văn hóa - Du lịch các dân tộc Việt Nam, nơi hội tụ, giới thiệu những giá trị văn hóa đa dạng, đặc sắc của cộng đồng 54 dân tộc Việt Nam càng có ý nghĩa đặc biệt, góp phần kết nối những giá trị của nền quốc học với các sắc thái văn hóa phong phú của cộng đồng các dân tộc trên khắp mọi miền Tổ quốc. Trưng bày không chỉ là dịp để công chúng tìm hiểu về lịch sử giáo dục nước nhà mà còn góp phần khơi dậy niềm tự hào dân tộc, nâng cao ý thức gìn giữ di sản và tiếp nối truyền thống hiếu học của cha ông trong các thế hệ hôm nay và mai sau... **V.D**

Các đại biểu tham quan trưng bày **Ảnh: LÊ LONG**

Xuyên đêm cùng quán Internet ở Hà Nội

Bài, ảnh: VĂN SỸ

Từ sau 22h, khi dòng người trên phố xá không còn mấy nhộn nhịp thì ngay trong những quán game, quán Internet vẫn hoạt động cung cấp dịch vụ khá tấp nập, bất chấp quy định mới đã được ban hành. Chúng tôi quyết định xuyên đêm đi qua những quán net ở Hà Nội để tận mắt chứng kiến cảnh sai phạm.

Nghị định 174/2026/NĐ-CP của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bưu chính, viễn thông, tần số vô tuyến điện, giao dịch điện tử và công nghệ thông tin có hiệu lực từ ngày 1.7.2026. Theo đó, các điểm cung cấp dịch vụ trò chơi điện tử công cộng hoạt động ngoài khung giờ từ 8h đến 22h có thể bị xử phạt từ 10-15 triệu đồng. Thế nhưng, qua ghi nhận, sau 22h, tại một số điểm cung cấp dịch vụ trò chơi điện tử công cộng trên địa bàn Hà Nội vẫn đón khách và cung cấp dịch vụ với những cách thức khác nhau.

Quá giờ vẫn hoạt động như thường

Khoảng 23h trong ngày đầu tháng10, trong vai một khách hàng sử dụng dịch vụ trò chơi điện tử, chúng tôi có mặt tại quán net trên đường Vũ Tông Phan, phường Khương Đình, để ghi nhận việc chấp hành quy định về thời gian hoạt động. Phía ngoài cơ sở này, lối vào được che kín bằng rèm, hệ thống điện cũng được tắt ngúm. Nhìn vào, ai nấy đều cho rằng quán gần như không còn dấu hiệu của đang hoạt động. Tuy nhiên, đằng sau tấm rèm và không gian tối im ấy, hoạt động chơi game bên trong vẫn diễn ra với lượng người chơi khá đông. Các dãy máy vẫn sáng, hơn chục người chơi vẫn ngồi trước màn hình và các dịch vụ khác vẫn được duy trì.

"Giờ vẫn cho người chơi hả anh, giá có tăng không", chúng tôi hỏi, một người đàn ông luống tuổi, hai cánh tay đầy xăm trổ tiến đến gật đầu nói: "Chơi thoải mái đi, giá vẫn thế". Không chỉ dừng lại ở việc che rèm như ở cơ sở trên, tại một quán game 3 trên đường Vành đai 2.5, một cách thức tổ chức hoạt động có vẻ kín đáo hơn. Sau 23h, toàn bộ xe của khách đến sử dụng dịch vụ được nhân viên đưa vào bên trong. Lối ra vào luôn trong trạng thái đóng kín, từ phía ngoài rất khó nhận biết cơ sở này vẫn đang tiếp tục phục vụ khách. Khi được hỏi về việc phải đóng kín lối ra vào sau thời gian quy định, một nhân viên tại quán này cho biết: "Để còn đề phòng không lỡ chẳng may bọn em lại bị phạt".

Một người chơi tại quán net trên đường Vành đai 2.5 lăn ra ngủ lúc 3h sáng

Dù đã quá 12h đêm, một quán net ở khu vực Cầu Bươu vẫn hoạt động với số người chơi khá nhiều

Phía cơ sở có lý do để lo ngại việc bị xử phạt và ảnh hưởng đến hoạt động kinh doanh, nhưng với một bộ phận khách hàng, việc sử dụng dịch vụ sau 22h dường như không phải điều đáng bận tâm. "Từ hôm có quy đinh mới, mình thấy quán vẫn hoạt động bình thường. Có hỏi thì nhân viên cũng báo là không có vấn đề gì nên mình vẫn thoải mái chơi", anh T., một khách hàng thường xuyên "cày" đêm tại quán này nói.

Với khoảng 40.000 - 50.000 đồng cho một combo xuyên đêm cùng một vài thao tác đăng ký thông tin bằng số điện thoại và thẻ căn cước, khách hàng có thể sử dụng dịch vụ Internet từ 22h đến 7h sáng hôm sau. Mức giá tương đối thấp, trong khi thời gian sử dụng kéo dài nhiều giờ, khiến nhiều quán game trở thành điểm đến quen thuộc của nhiều nhóm khách hàng, từ học sinh, sinh viên đến người đã đi làm trong khu vực. Trong đó, sinh viên vẫn là nhóm khách phổ biến, thường tìm đến vào buổi tối và đặc biệt đông hơn vào những ngày cuối tuần để chơi game, giải trí. Bên cạnh nhóm khách này, tại một số cơ sở có mức giá bình dân còn xuất hiện những người đi làm, tìm đến vào đêm muộn sau khi kết thúc công việc. Với thời gian hoạt động kéo dài đến sáng, quán net không chỉ đáp ứng nhu cầu giải trí mà còn cung cấp một không gian có thể ngồi lại trong nhiều giờ với chi phí tương đối thấp.

Đáng chú ý, qua nhiều ngày xuyên đêm khảo sát, chúng tôi còn nhận thấy có nhận một bộ phận tài xế công nghệ lựa chọn quán Internet làm điểm nghỉ tạm sau những giờ chạy xe. Một tài xế cho biết: "Tôi chạy đến khuya, có hôm 11-12h mới nghỉ. Nếu về trọ thì đi lại cũng mất thời gian, mà sáng hôm sau lại phải dậy sớm chạy tiếp. Ở đây chỉ mất mấy chục nghìn, có chỗ ngồi, mệt thì ngả ghế ngủ luôn. Sáng dậy lại chạy tiếp". Với nhóm khách này, giá dịch vụ không chỉ được tính bằng thời gian sử dụng máy mà còn nằm ở sự thuận tiện. Sau nhiều giờ làm việc trên đường, họ có thể dừng lại ngay tại quán, tranh thủ nghỉ ngơi mà không phải di chuyển thêm một quãng đường về nơi ở. Tại thời điểm chúng tôi ghi nhận ở quán trên đường Vành đai 2.5, một người nằm ngủ trên ghế trong khi màn hình máy tính vẫn sáng; những vật dụng cá nhân được đặt gọn dưới chân. Khi tỉnh giấc, người này tiếp tục công việc hoặc rời quán để bắt đầu một ngày làm việc mới.

Tiềm ẩn nguy cơ…

Không phải cơ sở nào cũng lựa chọn cách thu hẹp dấu hiệu hoạt động sau 22h. Trong quá trình xuyên đêm, chúng tôi nhận thấy có những cơ sở net rất "đặc biệt", bởi họ không cần phải "ngụy trang". Có mặt tại cơ sở dịch vụ trò chơi điện tử trên đường Láng và Cầu Bươu, mặc dù đã quá thời gian quy định gần hai tiếng nhưng bên trong vẫn diễn ra gần như bình thường.

Những cơ sở không chốt cửa, lối ra vào không che kín; khách vẫn gửi xe, được nhân viên hướng dẫn vào khu vực máy và tiếp tục sử dụng dịch vụ. Việc tạo tài khoản, bố trí máy cho khách vẫn được thực hiện, không có thông báo yêu cầu dừng sử dụng dịch vụ. Tại cơ sở trên đường Láng, một nhân viên cho biết, trong thời gian đầu khi quy định mới được áp dụng, quán từng siết chặt hoạt động về đêm và lực lượng chức năng cấp phường đã có một số lần kiểm tra. Sau đó, cơ sở này vẫn hoạt động bình thường cho dù đã gần 12h đêm. Qua nhiều điểm khảo sát trên địa bàn Hà Nội, hoạt động sau 22h tại một số cơ sở vẫn duy trì ở mức khá cao. Có thời điểm, khoảng 70% số máy được sử dụng, lượng khách tiếp tục duy trì đến khoảng 3h sáng. Điều này cho thấy, ngay cả sau thời điểm phải dừng hoạt động theo quy định, nhu cầu sử dụng dịch vụ vào ban đêm vẫn còn hiện hữu tại một số điểm.

Một điểm đáng chú ý khác mà chúng tôi quan sát thấy, những quán nét vẫn hoạt động sau 22h chứa đựng nhiều yếu tố tệ nạn. Tại một số cơ sở mà chúng tôi xuyên đêm "thực tế" đã bắt gặp một số đối tượng đến đây sử dụng chất gì đó có mùi thơm rồi mùi khét. Khi được nhân viên quán nét đến nhắc chở, chúng tỏ thái độ cay cú, thậm chí dọa nạt với những từ nghe rất chát chúa. Nếu lực lượng chức năng và chính quyền địa phương tăng cường kiểm tra, giám sát và không có "vùng cấm" thì những cơ sở hoạt động sau 22h sẽ không còn đường "sống", vì có thể "ngụy trang" đến đâu đi nữa cũng lòi ra… "đuôi chuột". ■

Hơn 13.500 mộ liệt sĩ ở Quảng Ngãi đã được lấy mẫu sinh phẩm

Quảng Ngãi đã hoàn thành lấy mẫu sinh phẩm đối với hơn 13.500 mộ liệt sĩ chưa xác định được thông tin, vượt tiến độ kế hoạch đề ra. Tỉnh đang chuyển trọng tâm sang tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ, phấn đấu hoàn thành các nhiệm vụ của Chiến dịch "500 ngày đêm" trước ngày 30.4.2027. Theo Ban Chỉ đạo tỉnh, qua rà soát, toàn tỉnh xác định 13.514 mộ cần lấy mẫu sinh phẩm. Đến ngày 14.9.2026, các lực lượng đã hoàn thành lấy mẫu đối với toàn bộ số mộ này. Trong đó, 9.069 mộ có mẫu đủ điều kiện giám định ADN, chiếm 67,1%; 4.445 mộ không lấy được mẫu, chiếm 32,9%.

Quá trình khai quật, lấy mẫu được thực hiện đúng quy trình kỹ thuật, bảo đảm trang nghiêm, tôn kính và an toàn. Thông tin mẫu được số hóa, cập nhật vào phần mềm quản lý và cơ sở dữ liệu quốc gia về người có công. Tính đến ngày 7.10.2026, tỉnh đã bàn giao 4 đợt với tổng số 9.101 mẫu cho Viện Pháp y Quân đội phục vụ giám định ADN. Cùng với đó, công tác tuyên truyền, vận động cung cấp thông tin về liệt sĩ, mộ liệt sĩ được triển khai rộng rãi. Đến ngày 5.10.2026, các cơ quan, đơn vị đã đăng tải hơn 5.300 tin, 1.500 bài viết, gần 1.500 video clip trên mạng xã hội và thực hiện hơn 1.290 phóng sự tuyên truyền về Chiến dịch. Các lực lượng cũng trả lời 303 văn bản liên quan đến liệt sĩ, mộ liệt sĩ; tiếp nhận hơn 156 thông tin qua cổng thông tin điện tử, trong đó đã xử lý 135 thông tin.

Từ 35 nguồn thông tin có giá trị do các cấp, cựu chiến binh, nhân chứng lịch sử và Nhân dân cung cấp, tỉnh đã tổ chức 22 đợt khảo sát, xác minh tại 22 địa bàn, huy động 1.035 lượt cán bộ, chiến sĩ và các lực lượng tham gia. Qua tìm kiếm, lực lượng chức năng đã quy tập 36 hài cốt liệt sĩ trong nước. Tại Lào và Campuchia, trong mùa khô 2025-2026, tỉnh phối hợp tìm kiếm, quy tập 16 hài cốt liệt sĩ quân tình nguyện và chuyên gia Việt Nam hy sinh qua các thời kỳ chiến tranh.

NHƯ ĐỒNG

NHAN NHẢN BIỂN HIỆU, BIỂN QUẢNG CÁO VI PHẠM QUY ĐỊNH TRÊN ĐỊA BÀN TP BẮC NINH:

Khẩn trương rà soát, kiểm tra, xử lý dứt điểm

● **Bài, ảnh: N.KHANG - H.AN**

Trực tiếp khảo sát tại nhiều tuyến phố chính trên địa bàn TP Bắc Ninh, phóng viên *Văn Hóa* ghi nhận tình trạng vi phạm quy định về biển hiệu, biển quảng cáo diễn ra khá phổ biến. Trong đó, nhiều biển hiệu quảng cáo có chữ nước ngoài lấn át hoặc khổ chữ to hơn chữ tiếng Việt, đặt phía trên chữ tiếng Việt… không đúng quy định.

Một trong những khu vực xuất hiện nhiều biển quảng cáo có chữ nước ngoài là dọc đường Lê Thái Tổ, phường Võ Cường. Trên các biển tấm lớn này, chữ tiếng nước ngoài có diện tích "ngoại cỡ" san sát nhau, thậm chí nhiều biển quảng cáo nhỏ hơn hoàn toàn bằng tiếng nước ngoài được treo phía mặt đường để dễ quan sát.

Nhiều chủ cơ sở không hợp tác

Trao đổi với phóng viên *Văn Hóa*, ông Nguyễn Văn Lĩnh, công chức Phòng Văn hóa - Xã hội phường Võ Cường thừa nhận trên tuyến phố này còn nhiều biển quảng cáo có chữ tiếng nước ngoài vi phạm quy định. Dù lực lượng chức năng đã nhiều lần ra quân tuyên truyền và kiểm tra, nhưng công tác xử lý các trường hợp vi phạm vẫn chưa triệt để, gặp rất nhiều khó khăn và vướng mắc.

Ông Nguyễn Văn Lĩnh cho biết thêm, khi làm việc tại các cơ sở, đoàn liên ngành thường xuyên gặp phải tình trạng không thể tiếp xúc được với chính chủ hoặc người đại diện hợp pháp của cơ sở kinh doanh. Đơn cử như các cơ sở có chủ là người nước ngoài, khi đoàn kiểm tra đến làm việc thì chỉ có nhân viên làm thuê tại chỗ. Lực lượng chức năng đã tiến hành tuyên truyền, lập biên bản vi phạm hoặc yêu cầu ký cam kết khắc phục nhưng các nhân viên này đều từ chối, không đồng ý ký vào biên bản vì sợ trách nhiệm và cho biết không thể truyền đạt hay liên hệ được với chủ cơ sở.

Bên cạnh đó, việc xác minh thông tin chủ sở hữu cũng rơi vào "bế tắc" khi một số cơ sở thiếu hẳn các dữ liệu cơ bản như số điện thoại, địa chỉ liên lạc thay đổi. Thậm chí, nhiều địa điểm lập tức đóng cửa, dừng hoạt động ngay khi thấy sự xuất hiện của đoàn kiểm tra, khiến cơ quan quản lý không thể liên hệ hay triển khai các bước xử lý tiếp theo. Khi không tìm được người đứng tên chịu trách nhiệm pháp lý, việc giao tiếp, vận động tuyên truyền hay tống đạt các quyết định vi phạm hành chính gần như khó thực hiện. Bên cạnh đó, nhiều doanh nghiệp, nhà hàng mới thành lập đã tự ý thuê thợ đến thi công, lắp đặt biển hiệu không đúng quy định.

Theo số liệu mà đại diện Phòng Văn hóa - Xã hội phường Võ Cường cung cấp, qua công tác kiểm tra từ đầu năm đến nay, phường ghi nhận 80 trường hợp vi phạm quy định về chữ tiếng nước ngoài lớn hơn hoặc bằng chữ tiếng Việt. Trong số này, có 30 cơ sở chấp hành ký cam kết tự nguyện khắc phục và khoảng 38 trường hợp đã chủ động tháo dỡ các hạng mục vi phạm, tập trung ở tuyến phố Ngọc Hân. Cơ quan chức năng đã tiến hành ra quyết định xử phạt vi phạm hành chính đối với 2 trường hợp theo đúng quy định của Luật Quảng cáo.

"Theo quy định của Luật Quảng cáo, khổ chữ nước ngoài không được vượt quá 3/4 khổ chữ tiếng Việt và phải đặt bên dưới chữ tiếng Việt. Đối với những trường hợp cố tình né tránh, không hợp tác hoặc không chịu khắc phục sai phạm, cơ quan quản lý nhà nước buộc phải áp dụng các biện pháp cưỡng chế tháo dỡ theo đúng thẩm quyền và quy định của pháp luật. Công tác kiểm tra, rà soát và xử lý các vi phạm về quảng cáo sẽ tiếp tục được siết chặt trong thời gian tới nhằm đảm bảo tính nghiêm minh của pháp luật và giữ gìn mỹ quan đô thị", ông Lĩnh thông tin.

Không chỉ phường Võ Cường, trên địa bàn phường Kinh Bắc, tình trạng này cũng xảy ra ở một số tuyến phố. Điều này cho thấy thực trạng vi phạm này có tính chất tương đối phổ biến và tồn tại từ trước, chủ yếu do sự thay đổi liên tục về chủ sở hữu, người quản lý hoặc pháp nhân thuê địa điểm kinh doanh. Cùng với đó là một số trường hợp cố tình né tránh, không đăng ký thông tin liên lạc trực tiếp hoặc không cung cấp số điện thoại, địa chỉ cụ thể trên biển hiệu. Tuy nhiên, vi phạm quy định về biển quảng cáo là dễ nhìn, dễ phát hiện nhưng tình trạng vi phạm vẫn diễn ra công khai dù hệ thống pháp luật đã có đầy đủ những công cụ để xử lý, xử phạt. Điều này đặt dấu hỏi cho trách nhiệm và năng lực quản lý của chính quyền địa phương: Tại sao một số cơ sở kinh doanh tự giác khắc phục, tháo dỡ, nhưng vẫn còn nhiều cơ sở né tránh, cố tình chây ỳ?

Nhiều biển quảng cáo có chữ nước ngoài vi phạm quy định

> *Các xã, phường khẩn trương rà soát, kiểm tra, xử lý dứt điểm các vi phạm về biển hiệu, quảng cáo, trật tự đô thị và an toàn giao thông; hoàn thành việc rà soát, chấn chỉnh, đồng thời triển khai đợt cao điểm trong tháng 10.2026. Quá trình thực hiện phải bảo đảm sự đồng bộ, thống nhất, đúng quy định pháp luật, kết hợp chặt chẽ giữa tuyên truyền, vận động, nhắc nhở với xử lý nghiêm các trường hợp cố tình vi phạm, tạo chuyển biến rõ nét trong công tác quản lý đô thị trên địa bàn.*
>
> **(Chủ tịch UBND TP Bắc Ninh PHẠM HOÀNG SƠN)**

Rà soát, xử lý nghiêm vi phạm

Trước thực tế này, cuối tuần qua, TP Bắc Ninh tổ chức hội nghị về công tác chỉ đạo, quản lý nhà nước đối với hoạt động quảng cáo do Chủ tịch UBND TP Phạm Hoàng Sơn chủ trì. Theo báo cáo của Sở VHTTDL TP Bắc Ninh, hoạt động quảng cáo ngoài trời trên địa bàn thành phố phát triển nhanh, đa dạng về hình thức, góp phần quảng bá sản phẩm, dịch vụ, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội.

Tuy nhiên, hoạt động quảng cáo ngoài trời, nhất là các biển hiệu có chữ nước ngoài còn gặp một số khó khăn do số lượng cơ sở kinh doanh lớn, chủ sở hữu thường xuyên thay đổi, dễ phát sinh vi phạm mới. Một số cơ sở sử dụng biển vẫy, biển quảng cáo di động không đúng quy định, có trường hợp chủ động thu dọn khi có đoàn kiểm tra. Công tác kiểm tra, phát hiện và xử lý vi phạm tại một số địa phương chưa thường xuyên, chưa quyết liệt, dẫn đến vi phạm chậm được khắc phục, có nguy cơ tái diễn. Sở VHTTDL đề xuất tiếp tục tăng cường công tác chỉ đạo, hướng dẫn, tập huấn nghiệp vụ và kiểm tra, xử lý vi phạm; nâng cao trách nhiệm của người đứng đầu các cơ quan, đơn vị, địa phương. Trong tháng 10.2026, UBND các xã, phường cần tổ chức đợt cao điểm rà soát, kiểm tra, kịp thời chấn chỉnh và xử lý nghiêm các vi phạm về quảng cáo trên địa bàn.

Cùng với đó, cần đầu tư hệ thống cột treo, giá treo băng rôn, bố trí địa điểm quảng cáo rao vặt phù hợp, củng cố đội kiểm tra liên ngành và tăng cường phối hợp giữa các cơ quan chức năng, góp phần bảo đảm mỹ quan đô thị, an toàn giao thông và nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về quảng cáo ngoài trời. Tại hội nghị, Chủ tịch UBND TP Phạm Hoàng Sơn yêu cầu UBND các xã, phường khẩn trương rà soát, kiểm tra, xử lý dứt điểm các vi phạm về biển hiệu, quảng cáo, trật tự đô thị và an toàn giao thông; hoàn thành việc rà soát, chấn chỉnh trong tuần tới, đồng thời triển khai đợt cao điểm trong tháng 10.2026. Quá trình thực hiện phải bảo đảm sự đồng bộ, thống nhất, đúng quy định pháp luật, kết hợp chặt chẽ giữa tuyên truyền, vận động, nhắc nhở với xử lý nghiêm các trường hợp cố tình vi phạm, tạo chuyển biến rõ nét trong công tác quản lý đô thị trên địa bàn.

"Việc chấn chỉnh hoạt động quảng cáo phải được xác định là nhiệm vụ thường xuyên, gắn với trách nhiệm quản lý nhà nước của các cấp, các ngành và chính quyền cơ sở. Đối với các biển hiệu có chữ nước ngoài, cần tăng cường tuyên truyền, hướng dẫn các tổ chức, cá nhân, hộ kinh doanh thực hiện đúng quy định về sử dụng tiếng Việt, bảo đảm chữ tiếng Việt được đặt trước hoặc phía trên, có kích thước lớn hơn chữ nước ngoài. Công tác xử lý cần thực hiện kiên trì, có lộ trình và thời hạn cụ thể; trước hết tập trung tuyên truyền, vận động, nhắc nhở để các cơ sở tự giác khắc phục, sau đó áp dụng các biện pháp xử lý theo quy định đối với những trường hợp không chấp hành hoặc cố tình tái phạm. Mục tiêu là nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật, bảo đảm mỹ quan đô thị nhưng không gây ảnh hưởng không cần thiết đến hoạt động thương mại, dịch vụ và môi trường đầu tư, kinh doanh", ông Phạm Hoàng Sơn nhấn mạnh.

Chủ tịch UBND TP cũng yêu cầu nâng cao trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền địa phương trong quản lý trật tự đô thị, quảng cáo và vệ sinh môi trường; tăng cường kiểm tra, giám sát thường xuyên, tránh tình trạng chỉ tập trung xử lý trong các đợt cao điểm nhưng thiếu duy trì sau đó. ■

Bốn chỉ số cần cải thiện của du lịch Việt Nam

● NGUYỄN ANH

Việt Nam tăng 7 bậc, lên vị trí 52/110 nền kinh tế thế giới trong Chỉ số Năng lực phát triển du lịch (TTDI) 2026 của Diễn đàn Kinh tế thế giới (WEF). Kết quả này ghi nhận sự cải thiện về năng lực phát triển du lịch, nhưng cũng đặt ra vấn đề quan trọng: Việt Nam cần cải thiện những chỉ số nào để thứ hạng tăng lên đi cùng chất lượng tăng trưởng?

Theo Báo cáo TTDI 2026, Việt Nam đạt 4,15 điểm, tăng 6,1% so với năm 2024, xếp hạng 52/110 nền kinh tế, tăng 7 bậc so với năm 2024 và 11 bậc so với năm 2019.

TTDI gồm 5 nhóm lớn, 17 trụ cột và 102 chỉ số thành phần, đánh giá những điều kiện tạo nền tảng cho sự phát triển bền vững và có khả năng chống chịu của ngành Du lịch và lữ hành. Việt Nam đang đứng hạng 7 về Sức cạnh tranh về giá, hạng 9 về An toàn, an ninh, hạng 21 về Tài nguyên văn hóa, hạng 22 về Tài nguyên tự nhiên và hạng 34 về Hạ tầng vận tải hàng không. Vấn đề đặt ra là những lợi thế ấy đang được chuyển hóa thành chất lượng dịch vụ, giá trị kinh tế và lợi ích xã hội đến đâu.

Trong bốn chỉ số thuộc nhóm trung bình thấp và thấp, Tác động kinh tế - xã hội của du lịch đứng hạng 106, thấp nhất trong 17 trụ cột của Việt Nam. Một ngành Du lịch phát triển không thể chỉ được đánh giá bằng lượng khách, doanh thu hay tốc độ tăng trưởng. Giá trị của du lịch còn ở khả năng tạo việc làm, nâng thu nhập, mở rộng cơ hội kinh doanh, thúc đẩy doanh nghiệp địa phương và tạo ra lợi ích lâu dài cho cộng đồng.

Khách đến đông nhưng giá trị giữ lại tại điểm đến thấp sẽ hạn chế hiệu quả kinh tế của du lịch. Doanh thu tăng nhưng doanh nghiệp địa phương, người lao động và cộng đồng chưa được hưởng lợi tương xứng cũng khiến tác động của ngành chưa đạt mức kỳ vọng. Khi tài nguyên được khai thác nhanh hơn khả năng tái tạo, tăng trưởng trước mắt còn có thể tạo sức ép cho chính nền tảng phát triển lâu dài.

Hạ tầng và Dịch vụ du lịch đứng hạng 74, thấp hơn khá xa so với một số cấu phần hạ tầng riêng mà Việt Nam đã đạt thứ hạng cao. Hạ tầng vận tải hàng không đứng hạng 34, tăng 9 bậc; Hạ tầng mặt đất và cảng đứng hạng 43, tăng 10 bậc. Khả năng kết nối và quy mô hạ tầng chưa đồng nghĩa với chất lượng của toàn bộ hệ sinh thái dịch vụ du lịch. Đây là lĩnh vực có thể hưởng lợi từ chuyển đổi số. Việc xây dựng cơ sở dữ liệu du lịch quốc gia và nền tảng số du lịch quốc gia có thể hỗ trợ kết nối dữ liệu, nâng hiệu quả quản trị điểm đến và cá nhân hóa trải nghiệm.

Sự bền vững về môi trường đứng hạng 76, dù đã tăng 18 bậc. Tốc độ cải thiện tích cực, nhưng thứ hạng hiện tại vẫn thuộc nhóm thấp, cho thấy sức ép môi trường tiếp tục là vấn đề cần được giải quyết trong quá trình mở rộng du lịch. Khi lượng khách tăng, áp lực lên tài nguyên, cảnh quan, chất lượng nước, chất thải, năng lượng và các hệ sinh thái nhạy cảm cũng tăng theo.

Năng lực phát triển du lịch vì vậy phải tính cả khả năng bảo toàn những giá trị làm nên sức hấp dẫn của điểm đến. Các điểm đến cần tính toán sức chứa, quản lý tài nguyên, kiểm soát chất thải, tiết kiệm năng lượng, bảo vệ cảnh quan và hệ sinh thái ngay trong quá trình phát triển sản phẩm. Mục tiêu không phải làm chậm tăng trưởng du lịch, mà tạo điều kiện để tăng trưởng có thể duy trì trong thời gian dài.

Mức độ ưu tiên cho du lịch đứng hạng 97, thấp nhất trong nhóm các chỉ số liên quan tới nhóm Chính sách và tạo điều kiện cho du lịch và lữ hành. Đây là chỉ số không thể cải thiện chỉ bằng hoạt động xúc tiến hay quảng bá. Nếu du lịch được xác định là ngành kinh tế mũi nhọn, sự ưu tiên cần được thể hiện trong quy hoạch không gian, đầu tư hạ tầng, đào tạo nhân lực, phát triển sản phẩm, cải thiện môi trường kinh doanh, quản lý điểm đến và cơ chế phối hợp giữa các ngành.

Du lịch có tính liên ngành rất cao. Chất lượng của một điểm đến chịu tác động đồng thời từ giao thông, văn hóa, môi trường, thương mại, công nghệ, y tế, an ninh và năng lực quản lý của chính quyền địa phương. Vì vậy, sự ưu tiên cho du lịch cần được chuyển thành khả năng phối hợp nguồn lực và thực thi chính sách nhất quán.

TTDI 2026 ghi nhận Việt Nam đạt 4,15 điểm, tăng 6,1%, cao hơn mức tăng của Indonesia, Malaysia, Thái Lan và Singapore trong cùng kỳ. Việt Nam hiện đứng thứ 5 Đông Nam Á, sau Singapore, Indonesia, Malaysia và Thái Lan. Kết quả này ghi nhận tốc độ cải thiện khá tốt, nhưng chính những lợi thế đang có cũng đặt ra yêu cầu cao hơn.

Bốn chỉ số nói trên cần được ưu tiên cải thiện không nên được nhìn như những mục tiêu riêng. Hạ tầng và dịch vụ phải nâng chất lượng trải nghiệm; môi trường phải được bảo vệ ngay trong quá trình phát triển; sự ưu tiên dành cho du lịch cần được chuyển thành nguồn lực và năng lực thực thi; còn tác động kinh tế - xã hội phải trở thành thước đo rõ hơn của chất lượng tăng trưởng.

Vị trí 52/110 là một kết quả đáng ghi nhận, nhưng bốn chỉ số thuộc nhóm thấp mới là phần việc cần được nhìn nhận thẳng thắn. Bài toán của Việt Nam hiện nay là nâng chất lượng của những lợi thế đã có, tạo ra giá trị kinh tế lớn hơn và bảo đảm lợi ích từ du lịch lan tỏa sâu hơn vào cộng đồng. Khi đó, mỗi bậc tăng trên bảng xếp hạng TTDI mới thực sự phản ánh một bước tiến về chất lượng phát triển của ngành Du lịch. ■

Tác động kinh tế xã hội của du lịch phải trở thành thước đo cho chất lượng tăng trưởng
Ảnh: LÊ KHÁNH

Sự thật, xét cho cùng, vốn không khó tồn tại. Điều khó hơn là tạo ra một môi trường để sự thật được nói ra, được lắng nghe và được đối diện một cách bình tĩnh.

Trong đời sống, ai cũng thích nghe lời dễ chịu. Trong một tổ chức, điều ấy càng dễ trở thành thói quen khi khoảng cách quyền lực xuất hiện. Người dưới có thể cân nhắc trước khi nói. Người góp ý có thể nhìn trước nhìn sau. Một vấn đề đáng ra cần được chỉ rõ lại được diễn đạt mềm đi; một khuyết điểm cần cảnh báo sớm được chuyển thành "hạn chế"; một dấu hiệu bất ổn được báo cáo bằng những con số đẹp hơn thực tế. Lâu dần, người đứng đầu tưởng rằng mọi thứ đều ổn, trong khi phía dưới những bản báo cáo tròn trịa, những nguy cơ có thể đang âm thầm tích tụ.

Bởi vậy, khả năng nghe được sự thật thực chất là một năng lực quản trị.

Khi lời thật trở nên khó nói

Sự thật hiếm khi biến mất vì không ai nhìn thấy nó. Nhiều khi nó biến mất khỏi bàn làm việc của người có trách nhiệm vì không ai muốn trở thành người nói ra điều khó nghe.

Trong bất cứ tổ chức nào, khi người ta bắt đầu tự hỏi "nói điều này có lợi cho mình không?" trước khi tự hỏi "điều này có đúng không?", đó là lúc môi trường phản biện bắt đầu có vấn đề. Khi một ý kiến trái chiều thường xuyên bị hiểu là chống đối, một cảnh báo bị xem là bi quan, một câu hỏi thẳng bị coi là thiếu tinh thần xây dựng, người ta sẽ dần học cách im lặng. Sự im lặng ấy đôi khi rất yên bình, rất trật tự, thậm chí có vẻ đoàn kết. Nhưng một tổ chức quá yên tĩnh chưa chắc đã là một tổ chức khỏe mạnh.

Bài phát biểu của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đặt yêu cầu xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong mối quan hệ trực tiếp với khả năng tự kiểm tra, sửa chữa khuyết điểm, kiểm soát quyền lực và thực hiện trách nhiệm. Sự trong sạch, vững mạnh phải được thể hiện bằng kết quả công việc, sự liêm chính của cán bộ và niềm tin của Nhân dân. Chính trong mạch tư duy ấy, câu chuyện "nghe được sự thật" vượt khỏi phạm vi của một kỹ năng ứng xử, nó trở thành điều kiện để một tổ chức có khả năng tự nhận diện vấn đề của mình.

Có những sai lầm lớn bắt đầu từ những tín hiệu rất nhỏ. Một phản ánh ban đầu không được coi trọng. Một ý kiến chuyên môn bị bỏ qua. Một bất cập đã được chỉ ra nhưng vì ngại va chạm nên chưa ai muốn xử lý. Một cam kết được đưa ra rồi chìm dần trong những cuộc họp kế tiếp. Đến khi vấn đề trở nên nghiêm trọng, câu hỏi quen thuộc lại xuất hiện: Vì sao không phát hiện sớm?

Thực ra, nhiều khi đã có người phát hiện.

Vấn đề là tiếng nói ấy có đến được nơi cần đến hay không.

Một hệ thống tốt vì vậy không thể chỉ dựa vào người giỏi phát hiện sai sót, nó còn phải có khả năng tiếp nhận cảnh báo. Một người đứng đầu mạnh không phải là người luôn chứng minh mình đúng, mà là người đủ bản lĩnh để nhận ra lúc nào mình có thể sai.

Quyền lực càng lớn, khả năng lắng nghe càng phải lớn

Quyền lực có một đặc tính rất dễ nhận thấy: Càng lên cao, càng ít người sẵn sàng nói những điều người có quyền lực không muốn nghe.

Đó là lý do năng lực lắng nghe của người

TỪ PHÁT BIỂU BẾ MẠC HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG 4 CỦA TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM
NGHĨ VỀ MỘT ĐẤT NƯỚC MẠNH TỪ BÊN TRONG:

Nghe được sự thật

● **MAI NGŨ**

Trong bài phát biểu bế mạc Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIV của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, giữa nhiều vấn đề lớn về xây dựng Đảng, đổi mới phương thức lãnh đạo, công tác cán bộ, phát triển kinh tế và quản trị quốc gia, có một câu ngắn nhưng gợi ra một vấn đề rất dài: "Muốn tự sửa chữa, trước hết phải nghe được sự thật". Đi liền với yêu cầu ấy là tinh thần phát huy dân chủ để cán bộ, đảng viên nói thẳng, nói có trách nhiệm; người đứng đầu phải cầu thị, chịu nghe ý kiến khác với mình; không để nể nang, né tránh khiến khuyết điểm kéo dài và vi phạm tái diễn.

đứng đầu cần tăng cùng với trách nhiệm và thẩm quyền.

Lắng nghe ở đây không có nghĩa là tiếp nhận mọi ý kiến một cách dễ dãi. Càng không đồng nghĩa với việc biến quản trị thành quá trình thỏa hiệp vô nguyên tắc. Điều quan trọng là phân biệt giữa ý kiến có căn cứ với suy diễn, giữa phản biện có trách nhiệm với công kích, giữa lời nói thẳng vì lợi ích chung với động cơ cá nhân. Muốn làm được điều đó, người lãnh đạo phải đủ tự tin để cho phép tồn tại những quan điểm khác mình.

Một môi trường mà mọi người đều đồng ý rất nhanh đôi khi chưa chắc tốt bằng một cuộc họp có tranh luận thực chất.

Bởi tranh luận làm lộ ra những điều còn chưa rõ. Phản biện giúp nhận diện những điểm mà người ra quyết định có thể chưa nhìn thấy. Ý kiến khác biệt, nếu xuất phát từ trách nhiệm và được trình bày trên cơ sở dữ liệu, thực tiễn, chuyên môn, chính là một lớp bảo hiểm cho quyết định.

Bài phát biểu bế mạc Hội nghị Trung ương 4 của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh rằng cấp ủy, tổ chức đảng phải phát huy dân chủ để cán bộ, đảng viên nói thẳng, nói có trách nhiệm; người đứng đầu phải cầu thị và chịu nghe ý kiến khác với mình. Đồng thời, sự lắng nghe phải gắn với trách nhiệm xử lý: Những phản ánh của Nhân dân cần được xem xét, việc chưa thể tiếp thu phải giải thích rõ, những bất cập được chỉ ra phải trở thành căn cứ để sửa cách làm và hoàn thiện chính sách.

Đó là một yêu cầu rất thực chất.

Bởi lắng nghe mà không hồi đáp dễ trở thành nghi thức. Tiếp nhận ý kiến rồi để đó lâu dần sẽ khiến người góp ý mỏi mệt. Một cánh cửa luôn mở nhưng phía trong không có phản hồi cũng chẳng khác bao nhiêu một cánh cửa đóng.

Văn hóa lắng nghe chỉ hình thành khi người nói biết mình đang được nghe một cách nghiêm túc; người nghe ý thức rằng phía sau mỗi phản ánh hợp lý có thể là một vấn đề cần xử lý.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu bế mạc Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIV Ảnh: TTXVN

Sợ sự thật hay sợ trách nhiệm?

Đôi khi điều khiến người ta ngại nghe sự thật không nằm ở bản thân sự thật, mà ở trách nhiệm kéo theo sau khi sự thật được biết đến.

Một vấn đề chưa được nói ra thì có thể coi như chưa nhìn thấy. Khi đã nhìn thấy, người có thẩm quyền phải quyết định. Phải sửa hay không sửa? Ai chịu trách nhiệm? Xử lý đến đâu? Có ảnh hưởng tới lợi ích nào? Có làm phát sinh thêm công việc? Có khiến một quyết định trước đây phải được xem xét lại?

Chính vì thế, văn hóa lắng nghe có mối quan hệ rất gần với văn hóa trách nhiệm.

Một tổ chức chỉ thực sự khuyến khích nói thẳng khi người đứng đầu sẵn sàng xử lý những gì được nói ra. Ngược lại, nếu một phản ánh đúng thường dẫn đến phiền phức cho người phản ánh hơn là trách nhiệm cho người gây ra vấn đề, thì lần sau số người lựa chọn im lặng chắc chắn sẽ nhiều hơn.

Bởi vậy, yêu cầu "nghe được sự thật" phải đi cùng một môi trường bảo vệ những người góp ý ngay thẳng. Bài phát biểu cũng đặt rõ yêu cầu này khi nhấn mạnh việc tự kiểm tra từ phản ánh của Nhân dân và bảo vệ người góp ý thẳng thắn.

Đây không phải câu chuyện riêng của cơ quan công quyền.

Một doanh nghiệp muốn tồn tại lâu dài phải nghe được phản hồi thật của khách hàng. Một trường học muốn tốt hơn phải nghe được tiếng nói của giáo viên, phụ huynh, học sinh. Một cơ quan báo chí muốn giữ được bạn đọc phải chấp nhận rằng công chúng hôm nay phản hồi nhanh hơn, trực diện hơn và đôi khi gay gắt hơn trước. Một gia đình muốn giữ được sự gắn kết cũng phải có không gian để mỗi thành viên có thể nói điều mình thực sự nghĩ.

Ở đâu con người sợ nói thật, ở đó vấn đề thường không biến mất. Nó chỉ chuyển sang một hình thức tồn tại khác: Lời bàn tán sau cuộc họp, tâm lý bất mãn, sự thờ ơ, những quyết định thiếu thông tin, những khoảng cách ngày một lớn giữa báo cáo và thực tế.

Sự thật bị nén xuống không đồng nghĩa với sự thật đã được giải quyết.

Văn hóa trưởng thành bắt đầu từ khả năng tự sửa mình

Một cá nhân trưởng thành khi biết nhận ra giới hạn của mình. Một tổ chức trưởng thành khi có khả năng phát hiện những điểm chưa ổn từ bên trong và sửa chúng trước khi bị thực tế buộc phải sửa.

Điều đó giải thích vì sao "tự đổi mới, tự chỉnh đốn, tự hoàn thiện" là một năng lực quan trọng đối với bất kỳ tổ chức nào muốn phát triển lâu dài.

Bài phát biểu bế mạc Hội nghị Trung ương 4 của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đặt vấn đề xây dựng Đảng trong yêu cầu tự đổi mới, tự chỉnh đốn và nhấn mạnh rằng xây dựng phải làm cho tổ chức mạnh hơn, cán bộ trưởng thành hơn, công việc được giải quyết tốt hơn. Có thể nhìn rộng ra, đây cũng là quy luật của phát triển: Thứ gì không có khả năng tự điều chỉnh trước những thay đổi của thực tiễn rất dễ bị thực tiễn bỏ lại.

Trong kỷ nguyên số, khả năng ấy càng trở nên quan trọng. Thông tin lưu chuyển nhanh hơn. Người dân tiếp cận nhiều nguồn hơn. Một bất cập có thể được phản ánh gần như tức thời. Khoảng cách giữa một quyết định và phản ứng xã hội đã ngắn hơn rất nhiều so với trước.

Trong hoàn cảnh ấy, cách quản trị dựa trên tâm lý tránh nghe điều bất lợi ngày càng kém hiệu quả.

Ngược lại, biết khai thác phản hồi xã hội, biết đọc dữ liệu, biết tiếp nhận phản biện và nhận diện sớm những tín hiệu khác thường sẽ trở thành một lợi thế quản trị. Sự thật khi được tiếp nhận sớm có thể là cảnh báo. Khi bị bỏ qua quá lâu, nó có thể trở thành khủng hoảng.

Có một nghịch lý tưởng như đơn giản: Người dám chỉ ra vấn đề đôi khi lại chính là người muốn tổ chức tốt lên. Người chỉ muốn yên thân thường chẳng cần lên tiếng.

Vì vậy, thái độ với những tiếng nói khác biệt phần nào phản ánh sức khỏe văn hóa của một tổ chức.

Một cơ quan tự tin sẽ không sợ câu hỏi khó. Một người lãnh đạo tự tin sẽ không sợ cộng sự giỏi hơn mình ở một lĩnh vực chuyên môn. Một xã hội trưởng thành sẽ không coi phản biện có trách nhiệm là điều gây bất ổn. Trái lại, phản biện chính là một phương thức để điều chỉnh những bất ổn từ khi chúng còn nhỏ.

Khi sự thật trở thành nguồn lực phát triển

Chúng ta thường nói nhiều đến nguồn lực tài chính, con người, đất đai, khoa học công nghệ, dữ liệu. Có lẽ cũng cần nhìn nhận sự thật như một nguồn lực của quản trị.

Bởi quyết định chỉ tốt khi dựa trên thông tin đúng.

Nếu dữ liệu sai, báo cáo méo, phản ánh bị chặn, đánh giá bị làm đẹp, người ra quyết định dù có năng lực đến đâu cũng có thể lựa chọn sai. Một chiếc la bàn tốt vẫn trở nên vô nghĩa nếu kim chỉ sai hướng.

Và ở đây, văn hóa có vai trò đặc biệt.

Pháp luật có thể quy định trách nhiệm báo cáo. Quy chế có thể thiết lập quy trình góp ý. Công nghệ có thể mở thêm nhiều kênh tiếp nhận thông tin. Nhưng để người ta dám nói điều cần nói, để người có trách nhiệm muốn nghe điều cần nghe, vẫn cần một môi trường văn hóa trong đó sự thẳng thắn được tôn trọng, sự khác biệt được nhìn nhận bình tĩnh và quyền lực chấp nhận bị soi chiếu bởi trách nhiệm.

Đó cũng là nền tảng của niềm tin.

Người dân không đòi hỏi một bộ máy không bao giờ có sai sót. Điều họ chờ đợi là khi có bất cập thì tiếng nói của họ được nghe thấy, vấn đề được nhìn nhận, trách nhiệm được xác định và cách làm được sửa đổi. Niềm tin nhiều khi được xây dựng chính trong cách một tổ chức ứng xử với khuyết điểm của mình.

Không che giấu cái chưa tốt mới có cơ hội làm cho nó tốt hơn.

Không né tránh điều khó nghe mới có khả năng nhận ra điều cần thay đổi.

Và không có một tổ chức nào thực sự mạnh nếu sức mạnh ấy chỉ tồn tại trong những báo cáo đẹp.

Câu nói "Muốn tự sửa chữa, trước hết phải nghe được sự thật" vì vậy gợi ra một nguyên tắc tưởng đơn giản nhưng có ý nghĩa rất sâu đối với quản trị và văn hóa lãnh đạo: Muốn đi xa phải thường xuyên biết mình đang ở đâu; muốn đổi mới phải nhận ra điều gì đã cũ; muốn củng cố niềm tin phải đủ bản lĩnh đối diện với những gì chưa tốt.

Nghe sự thật đôi khi khó chịu.

Nhưng cái giá của việc không nghe thấy sự thật thường lớn hơn rất nhiều.

Một bộ máy biết nghe sẽ có khả năng tự sửa. Một tổ chức biết tự sửa sẽ có khả năng tiến bộ. Và khi mỗi người có trách nhiệm đều đủ cầu thị để nghe điều khác với điều mình muốn nghe, sự thật sẽ không còn là tiếng nói gây khó chịu, mà trở thành một nguồn lực giúp công việc tốt hơn, tổ chức tốt hơn và xã hội tốt hơn. ■

NGÀY HỘI VĂN HÓA DÂN TỘC MÔNG LẦN THỨ IV NĂM 2026:

Bồi đắp sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc

● **XUÂN TRƯỜNG - HUY AN; ảnh: TUẤN MINH**

Sự hội tụ của đồng bào Mông đến từ 11 tỉnh, thành cùng những hoạt động trình diễn nghệ thuật, giới thiệu nghề truyền thống và trải nghiệm văn hóa đã tạo nên dấu ấn nổi bật của Ngày hội Văn hóa dân tộc Mông lần thứ IV năm 2026 tại Điện Biên.

Khai mạc Ngày hội Văn hóa dân tộc Mông lần thứ IV năm 2026

Không chỉ tôn vinh bản sắc, Ngày hội còn lan tỏa thông điệp về trách nhiệm gìn giữ di sản, phát huy sức mạnh văn hóa trong củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc và phát triển bền vững. Diễn ra từ ngày 9 - 11.10 tại tỉnh Điện Biên, Ngày hội do Bộ VHTTDL phối hợp với UBND tỉnh Điện Biên tổ chức, với chủ đề "Sắc màu văn hóa dân tộc Mông, Hội tụ và tỏa sáng" đã mang đến không gian giao lưu văn hóa giàu bản sắc, quy tụ các nghệ nhân, nghệ sĩ, diễn viên, vận động viên và đồng bào Mông từ 11 tỉnh: Điện Biên, Tuyên Quang, Phú Thọ, Thái Nguyên, Sơn La, Cao Bằng, Lai Châu, Lào Cai, Thanh Hóa, Nghệ An và Đắk Lắk.

Làm giàu sắc màu văn hóa Mông

Trong phát biểu chỉ đạo tại Lễ khai mạc tối 9.10, Phó Chủ tịch Thường trực Quốc hội Đỗ Văn Chiến nhấn mạnh, kho tàng văn hóa dân gian phong phú của đồng bào Mông, từ trang phục truyền thống, kỹ thuật thêu, vẽ hoa văn bằng sáp ong đến tiếng khèn, tiếng sáo và các lễ hội, phong tục, là tài sản quý giá, góp phần làm phong phú nền văn hóa Việt Nam thống nhất trong đa dạng. Những giá trị ấy không chỉ thuộc về riêng một cộng đồng mà còn góp phần kết nối 54 dân tộc anh em, bồi đắp sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc.

Trong bối cảnh hội nhập và phát triển công nghệ số, yêu cầu bảo tồn di sản càng trở nên cấp thiết. Phó Chủ tịch Thường trực Quốc hội lưu ý nguy cơ một số giá trị văn hóa dân tộc thiểu số bị mai một, thất truyền; đồng thời nhấn mạnh cần gắn bảo tồn, phát huy văn hóa với nâng cao đời sống nhân dân, phát triển du lịch, tạo sinh kế và xây dựng bản làng ấm no, hạnh phúc. Việc quan tâm, đãi ngộ nghệ nhân, những người trực tiếp gìn giữ và trao truyền di sản, cũng là điều kiện quan trọng để văn hóa tiếp tục được nối dài qua các thế hệ. Cùng chung định hướng đó, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Trịnh Thị Thủy, Trưởng ban Chỉ đạo Ngày hội khẳng định, việc phát huy bản sắc văn hóa các dân tộc là nhiệm vụ lâu dài, góp phần nâng cao đời sống tinh thần của nhân dân và tạo nguồn lực nội sinh cho phát triển bền vững. Theo Thứ trưởng, cộng đồng phải giữ vai trò chủ thể trong bảo tồn văn hóa; các hoạt động giới thiệu, thực hành di sản cần đi đôi với truyền dạy cho thế hệ trẻ, gắn văn hóa với du lịch và sinh kế, để những giá trị truyền thống thực sự hiện diện trong đời sống hôm nay.

> *Kho tàng văn hóa dân gian phong phú của đồng bào Mông, từ trang phục truyền thống, kỹ thuật thêu, vẽ hoa văn bằng sáp ong đến tiếng khèn, tiếng sáo và các lễ hội, phong tục, là tài sản quý giá, góp phần làm phong phú nền văn hóa Việt Nam thống nhất trong đa dạng. Những giá trị ấy không chỉ thuộc về riêng một cộng đồng mà còn góp phần kết nối 54 dân tộc anh em, bồi đắp sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc.*
>
> **(Phó Chủ tịch Thường trực Quốc hội ĐỖ VĂN CHIẾN)**

Những định hướng này cũng là sợi chỉ xuyên suốt các hoạt động của Ngày hội, từ sân khấu nghệ thuật đến những không gian trải nghiệm gần gũi với đời sống cộng đồng.

Từ sân khấu đến không gian văn hóa cộng đồng

Điểm nhấn của Ngày hội là chương trình nghệ thuật "Sắc màu văn hóa dân tộc Mông, Hội tụ và tỏa sáng". Thông qua âm nhạc, múa, diễn xướng và những chất liệu văn hóa truyền thống, chương trình tái hiện đời sống tinh thần phong phú của đồng bào Mông, đồng thời thể hiện sự tiếp nối giữa bản sắc dân tộc với nhịp sống đương đại.

Nếu chương trình khai mạc tạo ấn tượng bằng ngôn ngữ sân khấu, Liên hoan văn nghệ quần chúng và trình diễn trang phục truyền thống lại mang đến những sắc thái gần gũi, giàu tính cộng đồng. Các đoàn tham gia giới thiệu những tiết mục dân ca, dân vũ, âm nhạc truyền thống và trang phục đặc trưng, phản ánh tình yêu quê hương, đời sống lao động, sinh hoạt và niềm tự hào về nguồn cội. Qua từng phần trình diễn, di sản không chỉ được giới thiệu như những giá trị cần lưu giữ mà còn được thực hành, trao truyền và làm mới trong đời sống. Sự tham gia của nghệ nhân, diễn viên quần chúng và đồng bào từ nhiều địa phương tạo điều kiện để các cộng đồng giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm, qua đó tăng cường sự gắn bó và ý thức gìn giữ bản sắc.

Một trong những điểm đến thu hút đông đảo người dân và du khách là Phố đi bộ Mường Thanh. Không gian trưng bày văn hóa của 11 tỉnh cùng các khu vực trải nghiệm do những xã, phường của Điện Biên tổ chức đã tạo nên bức tranh nhiều màu sắc về đời sống vật chất, tinh thần của đồng bào Mông. Những bộ trang phục rực rỡ, sản phẩm thủ công, nhạc cụ dân gian, ẩm thực và các hoạt động giới thiệu phong tục tập quán giúp công chúng tiếp cận văn hóa bằng nhiều hình thức sinh động. Đáng chú ý, nghề dệt lanh và nghệ thuật vẽ hoa văn bằng sáp ong trên vải được giới thiệu thông qua các hoạt động trải nghiệm, giúp người xem hiểu thêm về kỹ thuật, sự khéo léo và tri thức được tích lũy qua nhiều thế hệ.

Sức hút của không gian này không chỉ nằm ở sự phong phú của các gian trưng bày mà còn ở khả năng đưa công chúng đến gần hơn với di sản. Thay vì chỉ quan sát, người dân và du khách có thể trực tiếp tìm hiểu sản phẩm, khám phá nghề truyền thống, thưởng thức dân ca, dân vũ và trải nghiệm ẩm thực. Nhờ đó, những giá trị văn hóa vốn gắn với bản làng được giới thiệu rộng rãi, trở nên gần gũi

Nhiều hoạt động đặc sắc tại Ngày hội Văn hóa dân tộc Mông

hơn với đời sống hiện đại. Bên cạnh các hoạt động nghệ thuật và trưng bày, những môn thể thao, trò chơi dân gian như kéo co, đẩy gậy, bắn nỏ, ném pa pao, tù lu và bóng đá nữ cũng góp phần tạo nên không khí sôi nổi. Đây không chỉ là dịp rèn luyện sức khỏe, giao lưu giữa các đoàn mà còn là cách giới thiệu những hình thức sinh hoạt văn hóa gắn bó với cộng đồng.

Việc kết hợp nghệ thuật, nghề thủ công, ẩm thực và thể thao đã tạo nên diện mạo đa dạng cho Ngày hội. Mỗi hoạt động góp thêm một lát cắt về đời sống đồng bào Mông, từ khả năng sáng tạo, kỹ năng lao động đến tinh thần gắn kết cộng đồng. Sự tham gia đông đảo của người dân và du khách tại Phố đi bộ Mường Thanh cho thấy sức hấp dẫn của những giá trị truyền thống khi được giới thiệu bằng hình thức trực quan, giàu tính trải nghiệm.

Một trong những ý nghĩa nổi bật của Ngày hội là tạo cơ hội để các địa phương có đồng bào Mông sinh sống gặp gỡ, trao đổi kinh nghiệm bảo tồn văn hóa, đồng thời quảng bá những giá trị đặc sắc đến đông đảo công chúng. Qua đó, văn hóa không chỉ được nhìn nhận ở khía cạnh tinh thần mà còn mở ra tiềm năng phát triển du lịch, sản phẩm thủ công và sinh kế bền vững cho người dân. Tuy nhiên, giá trị của di sản không chỉ nằm ở việc được giới thiệu trong các sự kiện, mà quan trọng hơn là khả năng tiếp tục tồn tại trong đời sống thường ngày. Điều này đòi hỏi sự quan tâm đối với nghệ nhân, việc truyền dạy tiếng nói, chữ viết, dân ca, dân nhạc, dân vũ và nghề thủ công cho thế hệ trẻ, cũng như phát huy vai trò chủ thể của cộng đồng trong lựa chọn cách gìn giữ bản sắc.

Tối 11.10, Lễ bế mạc Ngày hội Văn hóa dân tộc Mông lần thứ IV năm 2026 khép lại những ngày hội tụ, giao lưu và lan tỏa sắc màu văn hóa tại Điện Biên. Nhưng ý nghĩa của Ngày hội không dừng lại ở những chương trình nghệ thuật, gian trưng bày hay cuộc tranh tài thể thao. Điều đọng lại là niềm tự hào về bản sắc, sự gắn bó giữa các địa phương và nhận thức rõ hơn về trách nhiệm gìn giữ di sản trong mỗi cộng đồng...■

Quy hoạch không gian cần tính đến tầm vóc thiết chế văn hóa quốc gia

● HÀ AN

Trong tổng thể quy hoạch Hồ Gươm và không gian di sản trung tâm Hà Nội, việc tổ chức không gian đô thị cần được đặt trong mối quan hệ hài hòa với yêu cầu bảo tồn, phát huy giá trị lịch sử, văn hóa. Với Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, đây không chỉ là câu chuyện về vị trí một công trình, mà còn liên quan đến tầm nhìn xây dựng thiết chế văn hóa mang tầm vóc quốc gia.

Bảo tàng Lịch sử Quốc gia được định hướng là một thiết chế bảo tàng quốc gia có quy mô lớn, hiện đại

Tại cuộc làm việc với Bộ VHTTDL về công tác bảo tồn, bảo tàng ngày 19.8.2026, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã nhấn mạnh: "Bảo tồn, bảo tàng tưởng như là vấn đề thuộc phạm vi chuyên ngành, nhưng thực chất có ý nghĩa rất lớn đối với sự phát triển lâu dài của đất nước".

Gìn giữ mạch nguồn lịch sử trong quy hoạch đô thị

Tinh thần chỉ đạo này của người đứng đầu Đảng, Nhà nước đã đặt ra yêu cầu nhìn nhận công tác quy hoạch, bảo tồn di sản trong tầm nhìn dài hạn, đặc biệt đối với những không gian có ý nghĩa quan trọng về lịch sử, văn hóa của Thủ đô. Với Hồ Gươm và khu vực trung tâm Hà Nội, tổ chức không gian đô thị không chỉ là câu chuyện về kiến trúc, cảnh quan, mà còn phải tính đến vai trò của các công trình, thiết chế văn hóa trong việc lưu giữ và phát huy những giá trị đã được bồi đắp qua nhiều thế hệ.

Trong tổng thể ấy, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia cần được xem xét trên cơ sở đầy đủ về chức năng, vị trí và định hướng phát triển đã được xác lập. Đây không đơn thuần là một công trình văn hóa hiện hữu, mà là thiết chế có nhiệm vụ lưu giữ ký ức dân tộc, bảo tồn các bộ sưu tập có giá trị đặc biệt, nghiên cứu và diễn giải tiến trình lịch sử Việt Nam, đồng thời giới thiệu những giá trị ấy đến công chúng trong nước và quốc tế. Theo TS Nguyễn Văn Đoàn, Giám đốc Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, Bảo tàng là một thiết chế văn hóa đặc biệt, giữ vai trò lưu giữ ký ức, bảo tồn di sản và truyền tải những giá trị cốt lõi của lịch sử, văn hóa, bản sắc dân tộc. Không chỉ là nơi lưu giữ hiện vật, bảo tàng còn được xem như một "ngân hàng dữ liệu di sản", cung cấp nguồn tư liệu nền tảng cho nghiên cứu khoa học, giáo dục lịch sử và sáng tạo văn hóa.

Bảo tàng cũng là không gian giáo dục công chúng, góp phần bồi đắp niềm tự hào và ý thức trách nhiệm đối với lịch sử dân tộc, nhất là đối với thế hệ trẻ. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, đây còn là địa chỉ giới thiệu có hệ thống về lịch sử, văn hóa, con người Việt Nam, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước và thúc đẩy ngoại giao văn hóa. Thực tế tại nhiều quốc gia cho thấy, bảo tàng quốc gia thường được đầu tư tương xứng với vị thế lịch sử, văn hóa của đất nước. Bảo tàng Quốc gia Trung Quốc tại Quảng trường Thiên An Môn, Bảo tàng Anh ở London, Bảo tàng Louvre ở Paris hay Bảo tàng Quốc gia Hàn Quốc tại Seoul không chỉ là nơi lưu giữ di sản, mà còn trở thành những điểm đến văn hóa tiêu biểu. Kiến trúc và không gian bảo tàng trong nhiều trường hợp còn góp phần tạo dựng diện mạo, ký ức đô thị.

"Phát triển bảo tàng và tổ chức không gian đô thị không nhất thiết là những yêu cầu đối lập. Vấn đề là cần có tầm nhìn quy hoạch phù hợp, nhận diện đúng giá trị và chức năng của từng công trình, từ đó tạo lập sự hài hòa giữa bảo tồn, phát huy di sản với yêu cầu phát triển hiện đại", TS Nguyễn Văn Đoàn chia sẻ.

Bảo đảm đồng bộ với quy hoạch, định hướng đã được phê duyệt

Trong Đề án xây dựng Bảo tàng Lịch sử Quốc gia được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt năm 2006 theo Quyết định số 281/2006/QĐ-TTg ngày 19.12.2006 xác định quy mô bảo tàng với tổng diện tích sử dụng khoảng 142.200 - 149.000m², thể hiện định hướng xây dựng một thiết chế bảo tàng quốc gia có quy mô lớn, hiện đại, đáp ứng yêu cầu bảo tồn và phát huy giá trị di sản lịch sử, văn hóa dân tộc.

Đây là cơ sở cần được nghiên cứu đầy đủ khi xem xét các phương án quy hoạch có liên quan, bảo đảm sự phù hợp, đồng bộ với những định hướng chiến lược đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt. Theo kiến nghị của Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, UBND thành phố Hà Nội cùng các cấp có thẩm quyền và các ngành liên quan cần nghiên cứu, điều chỉnh quy hoạch theo hướng bảo đảm sự đồng bộ với các quy hoạch chung và định hướng chiến lược của Chính phủ; trong đó xem xét quy hoạch xây dựng Bảo tàng Lịch sử Quốc gia tại vị trí hiện nay, gồm số 1 Phạm Ngũ Lão và số 25 Tông Đản.

Việc bảo đảm định hướng này còn là cơ sở để Bộ VHTTDL triển khai Dự án cải tạo, nâng cấp Bảo tàng Lịch sử Quốc gia tại số 25 Tông Đản theo Quyết định số 1686/QĐ-BVHTTDL ngày 26.5.2021, gắn với định hướng kết nối cơ sở số 1 Tràng Tiền, tạo thành một tổng thể hoàn chỉnh về không gian và nội dung tiến trình lịch sử Việt Nam. "Yêu cầu đặt ra là nghiên cứu phương án quy hoạch bảo đảm các cơ sở có thể kết nối, hỗ trợ nhau trong hoạt động chuyên môn, tổ chức trưng bày và phục vụ khách tham quan. Sự thống nhất về không gian và nội dung sẽ góp phần nâng cao hiệu quả khai thác các bộ sưu tập, bảo đảm tính liên tục trong diễn giải lịch sử, đồng thời phát huy giá trị của thiết chế hiện hữu", TS Nguyễn Văn Đoàn nhận định.

Vì vậy, trong quá trình rà soát, điều chỉnh quy hoạch khu vực Hồ Gươm và vùng phụ cận, cần tính đến các định hướng phát triển đã được xác lập, đánh giá đầy đủ những quyết định liên quan và nhu cầu thực tiễn của bảo tàng. Mục tiêu là tìm được phương án phù hợp, vừa đáp ứng yêu cầu tổ chức không gian đô thị, vừa tạo điều kiện để Bảo tàng Lịch sử Quốc gia thực hiện đầy đủ chức năng, nhiệm vụ được giao. Đầu tư cho bảo tàng không chỉ dừng ở bảo đảm điều kiện lưu giữ hiện vật, mà còn phải tạo nền tảng để phát triển nghiên cứu, giáo dục, ứng dụng công nghệ và đưa di sản đến gần hơn với công chúng. Với Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, những yêu cầu này càng cần được tính đến ngay từ khâu quy hoạch. Không gian, quy mô và điều kiện hoạt động phù hợp sẽ góp phần nâng cao hiệu quả bảo tồn, phát huy các bộ sưu tập, đồng thời mở rộng khả năng kết nối với giáo dục, du lịch, ngoại giao văn hóa và các ngành công nghiệp sáng tạo.

"Trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia còn có vai trò kết nối các bảo tàng, di sản và nguồn lực văn hóa trong nước; đưa các bộ sưu tập, câu chuyện lịch sử và giá trị văn hóa Việt Nam ra thế giới thông qua triển lãm quốc tế, hợp tác nghiên cứu, trao đổi chuyên gia và các nền tảng số. Để thực hiện tốt những nhiệm vụ đó, việc bảo đảm điều kiện phát triển lâu dài, phù hợp với tầm vóc của một thiết chế quốc gia là yêu cầu cần được quan tâm", TS Nguyễn Văn Đoàn cho biết. Vì vậy, quy hoạch Hồ Gươm và không gian di sản trung tâm Hà Nội cần được nghiên cứu trên tinh thần hài hòa giữa phát triển đô thị với bảo tồn, phát huy giá trị lịch sử, văn hóa; đồng thời tôn trọng những định hướng đã được phê duyệt đối với Bảo tàng Lịch sử Quốc gia. Mọi điều chỉnh cần dựa trên cơ sở khoa học, bảo đảm tính đồng bộ và khả thi, tránh tạo ra những vướng mắc ảnh hưởng đến quá trình triển khai các dự án đã được xác lập. ■

TUẦN SÂN KHẤU VIỆT NAM TẠI PHÁP NĂM 2026:

Sân khấu Việt tỏa sáng trong dòng chảy hội nhập

● **ĐÌNH TOÁN - THANH MAI**

Lần đầu tiên, Tuần Sân khấu Việt Nam tại Pháp sẽ diễn ra tại Thủ đô Paris, giới thiệu một diện mạo đa dạng, giàu bản sắc nhưng không kém phần năng động, sáng tạo của sân khấu Việt Nam.

"Tuần Sân khấu Việt Nam tại Pháp sẽ tập trung vào các yếu tố "Đối thoại - Hội nhập - Sáng tạo". Sự kiện được kỳ vọng sẽ giới thiệu được những nét đặc sắc của sân khấu Việt Nam cùng sự kết nối, tiếp biến, tiếp thu có chọn lọc văn hóa truyền thống của châu Âu. Các tiết mục sẽ có nhiều điểm mới, phù hợp với thị hiếu khán giả Pháp nhưng vẫn giữ được những giá trị mới trong văn hóa Việt Nam. Bên cạnh đó, những cuộc gặp gỡ giữa nghệ sĩ, đạo diễn, nhà hát và chuyên gia hai nước sẽ mở ra các hướng hợp tác lâu dài trong đồng dàn dựng, trao đổi nghệ sĩ, đào tạo, nghiên cứu và phát triển các dự án nghệ thuật mới."

(Thứ trưởng Bộ VHTTDL TẠ QUANG ĐÔNG)

Diễn ra từ ngày 24.10 đến hết 31.10, sự kiện là hoạt động văn hóa, nghệ thuật đặc biệt kỷ niệm 50 năm thiết lập Việt Nam gia nhập UNESCO (1976-2026). Với chủ đề *Những cuộc gặp gỡ - Rencontre,* Tuần Sân khấu Việt Nam tại Pháp không chỉ là cuộc gặp giữa nghệ sĩ và công chúng, mà còn là sự giao thoa giữa hai nền văn hóa, giữa truyền thống và hiện đại, giữa di sản và sáng tạo.

Đem tinh hoa sân khấu Việt ra quốc tế

Theo Cục trưởng Cục Hợp tác quốc tế (Bộ VHTTDL) Nguyễn Phương Hòa, đây là lần đầu tiên một chương trình có quy mô giới thiệu tương đối toàn diện diện mạo sân khấu Việt Nam, từ truyền thống đến đương đại, được tổ chức tại thủ đô nước Pháp - một trong những trung tâm văn hóa, nghệ thuật lớn của thế giới và là nơi đặt trụ sở của UNESCO. Các hoạt động diễn ra tại nhiều không gian văn hóa, nghệ thuật và công cộng, trong đó có Trung tâm Văn hóa Việt Nam tại Pháp, Nhà hát Marigny, Grand Rex, Trung tâm nghệ thuật Carreau du Temple và một số địa điểm công cộng.

Tham gia Tuần Sân khấu có các diễn viên, nghệ sĩ đến từ Nhà hát Tuổi trẻ Việt Nam, Nhà hát Múa rối Việt Nam, Nhà hát Sân khấu truyền thống Quốc gia Việt Nam, Nhà hát Cải lương Trần Hữu Trang và Nhà hát Tuồng Nguyễn Hiển Dĩnh. Sự kiện không đơn thuần là chuỗi chương trình biểu diễn, mà hướng tới tạo dựng không gian giao lưu, kết nối lâu dài giữa nghệ sĩ Việt Nam với Pháp và quốc tế. Qua các cuộc gặp gỡ, trao đổi chuyên môn và hợp tác sáng tạo, chương trình mở thêm những cánh cửa để nghệ thuật Việt Nam bước ra thế giới. Đáng chú ý, tác phẩm *Hồn Trương Ba, da hàng thịt* của nhà viết kịch Lưu Quang Vũ, được đạo diễn người Pháp Anne Bouvier dàn dựng, với sự tham gia biểu diễn của các nghệ sĩ Việt Nam, sẽ mở màn đêm khai mạc.

Ở góc độ ngoại giao đa phương, Tổng Thư ký Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam, Cục trưởng Cục Ngoại vụ và Ngoại giao văn hóa (Bộ Ngoại giao) Lê Thị Hồng Vân cho biết, đây là cơ hội hiếm hoi để hơn 100 đại sứ đại diện các phái đoàn thường trực quốc gia thành viên UNECO cùng thưởng thức và cảm nhận những giá trị đã làm nên tinh hoa của sân khấu Việt Nam. Đặc biệt, Đêm di sản nghệ thuật diễn ra vào ngày 28.10 nhân kỷ niệm 50 năm quan hệ Việt Nam-UNESCO đã nhận được sự đồng bảo trợ chính thức từ UNESCO. Sự đồng hành này khẳng định vị thế của Việt Nam tại UNESCO, đồng thời cụ thể hóa việc triển khai sáng kiến "Thập kỷ quốc tế về văn hóa vì phát triển bền vững 2027-2036" do Việt Nam đề xuất và thúc đẩy thực hiện.

Giữ bản sắc, chủ động hội nhập

Giám đốc Nhà hát Tuổi trẻ Việt Nam, NSƯT Nguyễn Sĩ Tiến cho biết, tham dự Tuần Sân khấu Việt Nam tại Pháp, Nhà hát mang đến *Hồn Trương Ba, da hàng thịt* - tác phẩm nổi tiếng của nhà viết kịch Lưu Quang Vũ. Vở diễn đặt ra những vấn đề có tính phổ quát về con người, khát vọng được sống là chính mình, qua đó tạo khả năng kết nối với công chúng ở những nền văn hóa khác nhau.

"Điểm đặc biệt trong lần diễn này là một tác phẩm sân khấu phương Đông được dàn dựng dưới góc nhìn của một đạo diễn Pháp. Sự giao thoa Đông - Tây mở ra cách tiếp cận mới đối với kịch bản của Lưu Quang Vũ, đồng thời cho thấy sân khấu Việt Nam có thể đối thoại với nghệ thuật quốc tế mà vẫn giữ được bản sắc", NSƯT Nguyễn Sĩ Tiến chia sẻ.

Cùng tham dự Tuần Sân khấu Việt Nam tại Pháp, Nhà hát Sân khấu truyền thống Quốc gia Việt Nam giới thiệu những nét đặc trưng của tuồng, chèo, cải lương. Được bồi đắp qua nhiều thế hệ, các loại hình này lưu giữ những giá trị đặc sắc về lịch sử, văn hóa, thẩm mỹ và đời sống tinh thần của người Việt.

Phó Giám đốc phụ trách Nhà hát Sân khấu truyền thống Quốc gia Việt Nam, TS. NSND Lê Tuấn Cường cho rằng, đưa nghệ thuật truyền thống đến Pháp là dịp để sân khấu Việt Nam bước vào một môi trường thưởng thức giàu tính quốc tế, nơi nghệ sĩ có thể gặp gỡ, học hỏi và chia sẻ với đồng nghiệp đến từ nhiều nền văn hóa. Theo ông, sân khấu là loại hình nghệ thuật tổng hợp, kết tinh âm nhạc, mỹ thuật, diễn xuất, ngôn ngữ và kỹ thuật. Trải qua lịch sử phát triển lâu đời, sân khấu Việt Nam vừa gìn giữ những đặc trưng riêng, vừa tiếp biến qua quá trình giao lưu văn hóa, từ đó hình thành diện mạo đa dạng như hôm nay.

TS. NSND Lê Tuấn Cường chia sẻ: "Giao lưu văn hóa là cơ hội để các nền nghệ thuật học hỏi lẫn nhau. Nhưng điều quan trọng nhất vẫn là giới thiệu được cái hay, cái đẹp, cái tinh túy trong văn hóa Việt Nam. Khi bước ra thế giới, bản sắc không phải ranh giới ngăn cách, mà là điểm tựa để chúng ta tạo dấu ấn và tìm tiếng nói chung với bạn bè quốc tế. Trong quá trình hội nhập, sân khấu truyền thống cần chủ động bước ra khỏi không gian quen thuộc, đưa những giá trị được kết tinh qua thời gian đến với công chúng quốc tế, đồng thời tiếp nhận những cách làm mới để làm giàu ngôn ngữ nghệ thuật và tiếp tục phát triển". ■

Vở kịch "Hồn Trương Ba, da hàng thịt" do các nghệ sĩ Việt Nam biểu diễn dưới sự dàn dựng của đạo diễn Pháp Anne Bouvier
Ảnh: Nhà hát Tuổi Trẻ Việt Nam

Sinh viên thế hệ mới trở lại

Sau 3 mùa, chương trình *Sinh viên thế hệ mới* trở lại với hành trình thực tế hơn, khi sinh viên không chỉ đưa ra ý tưởng mà còn phải trực tiếp khảo sát, làm việc với cộng đồng, thử nghiệm và điều chỉnh giải pháp. Chương trình phát sóng lúc 21h30 thứ 7 hằng tuần trên kênh VTV3, từ ngày 17.10. Với chủ đề *Quê mình có việc, gen Z Việt có cách,* mùa 4 đưa các dự án đến gần hơn với những vấn đề thực tế tại địa phương, đồng thời mở rộng sân chơi online tới sinh viên toàn quốc. Chương trình năm nay diễn ra với 4 chặng chính: *Lộ diện, Sân khấu hóa và phản biện, Thực địa, Chung kết.*

Kết quả cuối cùng được đánh giá trên cả quá trình phát triển của dự án thay vì chỉ dựa vào một phần đêm thi Chung kết. Các đội đồng thời phải chứng minh khả năng tiếp tục phát triển dự án và những nguồn lực cần thiết để đưa ra giải pháp đi xa hơn sau chương trình. **NAM ANH**

Nhiều hoạt động hưởng ứng Ngày Văn hóa Việt Nam năm 2026

Theo kế hoạch của UBND tỉnh Gia Lai, chuỗi hoạt động được triển khai gắn với Ngày hội Đại đoàn kết toàn dân tộc (18.11), Ngày Di sản văn hóa Việt Nam (23.11) và Ngày Văn hóa Việt Nam (24.11). Trong đó, tỉnh chú trọng phát huy giá trị Không gian văn hóa cồng chiêng Tây Nguyên, văn hóa Jrai, Bahnar, Chăm Hroi, di sản văn hóa nhà Tây Sơn, võ cổ truyền, nghệ thuật tuồng, bài chòi và văn hóa biển.

Một trong những hoạt động đáng chú ý là chuỗi sự kiện Festival Cồng chiêng năm 2026 tại Gia Lai, dự kiến diễn ra trong tháng 11. Các hoạt động hướng đến quảng bá giá trị văn hóa đặc sắc, tiềm năng du lịch của tỉnh, đặc biệt là Không gian văn hóa Cồng chiêng. Đồng thời, giới thiệu hình ảnh hoa dã quỳ gắn với núi lửa Chư Đang Ya và các hoạt động thể thao hưởng ứng như Giải chạy Gia Lai City Trail: *Giấc mơ đại ngàn.* **VŨ MINH**

ĐÁNH THỨC TIỀM NĂNG VĂN HÓA VÌ MỤC TIÊU TĂNG TRƯỞNG HAI CON SỐ:

Bản sắc Việt - sức mạnh từ cội nguồn

● **TRUNG NGHĨA**

Bản sắc văn hóa là nguồn sức mạnh nội sinh được bồi đắp qua hàng nghìn năm lịch sử dân tộc. Trong kỷ nguyên mới, phát huy nguồn lực ấy gắn với sáng tạo, công nghiệp văn hóa và thị trường đang mở ra những cơ hội phát triển, góp phần hiện thực hóa mục tiêu tăng trưởng hai con số, đồng thời đưa các giá trị Việt Nam vươn xa.

Bản sắc là lợi thế quốc gia

Nhìn lại tiến trình dựng nước và giữ nước, văn hóa luôn là nguồn sức mạnh nội sinh bền vững của dân tộc Việt Nam. Bước vào kỷ nguyên số, không gian tồn tại và lan tỏa của bản sắc văn hóa đang có những thay đổi sâu sắc. Tại Hội thảo khoa học quốc gia *Giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc trong hội nhập quốc tế* diễn ra mới đây tại Hà Nội, PGS.TS Vũ Trọng Lâm, Giám đốc - Tổng Biên tập NXB Chính trị quốc gia Sự thật cho rằng, hội nhập ngày nay không chỉ diễn ra qua ngoại giao, giáo dục hay du lịch mà còn hiện diện hằng ngày trong điện ảnh, âm nhạc, mạng xã hội, các nền tảng phát trực tuyến, trò chơi điện tử và những sản phẩm có sự hỗ trợ của trí tuệ nhân tạo. Người Việt Nam, đặc biệt là thế hệ trẻ, đang đồng thời sống trong không gian văn hóa dân tộc và một không gian văn hóa toàn cầu rộng mở, biến đổi nhanh chóng. Thực tế ấy đòi hỏi cách tiếp cận mới đối với bản sắc văn hóa, để những giá trị được hình thành qua lịch sử tiếp tục hiện diện, được nhận diện và có sức sống trong đời sống hiện đại.

Từ góc nhìn đó, bản sắc văn hóa ngày nay còn là thước đo năng lực phát triển của quốc gia. Vấn đề đặt ra là làm thế nào để những giá trị được hun đúc qua lịch sử trở thành phẩm chất của con người Việt Nam hôm nay, nguồn cảm hứng cho sáng tạo, sản phẩm văn hóa có sức cạnh tranh và sức hấp dẫn của hình ảnh quốc gia. Sâu xa hơn, đó là cách bồi đắp sức mạnh nội sinh, giúp đất nước phát triển nhanh, bền vững, ngày càng hiện đại mà vẫn giữ được những nét riêng của dân tộc.

Nghị quyết số 80-NQ/TW ngày 7.1.2026 của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam xác định phát triển văn hóa, con người là nền tảng, nguồn lực nội sinh quan trọng, động lực to lớn, trụ cột và hệ điều tiết cho phát triển nhanh, bền vững đất nước; các giá trị văn hóa phải thấm sâu vào các lĩnh vực của đời sống xã hội và trở thành sức mạnh mềm quốc gia. Theo PGS.TS Vũ Trọng Lâm, từ định hướng này, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc cần được nhìn nhận như một bộ phận của chiến lược phát triển quốc gia, thay vì chỉ là nhiệm vụ riêng của lĩnh vực văn hóa.

Trong bối cảnh Việt Nam đặt mục tiêu phát triển đất nước nhanh, bền vững, phấn đấu tăng trưởng GDP bình quân từ 10%/năm trở lên, đóng góp của văn hóa cần được nhìn nhận cụ thể hơn, trước hết qua khả năng chuyển những nét đặc sắc của dân tộc thành sản phẩm, dịch vụ có giá trị kinh tế. Đây cũng là cơ sở để hình thành thị trường, tạo việc làm, thúc đẩy du lịch, mở rộng các hoạt động sáng tạo, đồng thời gia tăng sức hấp dẫn của địa phương, doanh nghiệp và thương hiệu quốc gia.

Đánh thức nguồn lực từ di sản

Theo PGS.TS Nguyễn Thị Phương Châm, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Văn hóa, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, bản sắc văn hóa chỉ được phát huy tối đa khi tham gia trực tiếp vào quá trình phát triển, được chuyển hóa thành nguồn lực văn hóa, nguồn lực sáng tạo và những sản phẩm văn hóa mang thương hiệu quốc gia. Đó chính là sức mạnh mềm được tạo nên từ bản sắc văn hóa dân tộc.

Nhìn vào thực tế có thể thấy, phố cổ Hội An, danh thắng Tràng An, Không gian văn hóa Cồng chiêng Tây Nguyên, Hát Xoan Phú Thọ hay những sản phẩm quen thuộc như áo dài, phở, gốm, rối nước, tranh dân gian... đều có khả năng tạo ra giá trị vượt ra ngoài phạm vi của một di sản hay sản phẩm văn hóa đơn thuần. Khi được tổ chức, định vị và kết nối với thị trường phù hợp, những giá trị ấy có thể góp phần hình thành thương hiệu điểm đến, phát triển sản phẩm du lịch, hàng hóa sáng tạo và các trải nghiệm văn hóa hấp dẫn đối với công chúng trong nước, quốc tế.

Khả năng chuyển hóa ấy đang mở ra nhiều hướng đi cho công nghiệp văn hóa Việt Nam. Đề cập đến phát triển công nghiệp văn hóa trên nền tảng bản sắc dân tộc, TS Nguyễn Thị Oanh, NXB Chính trị quốc gia Sự thật nhận định, chất liệu lịch sử, di sản, nghệ thuật truyền thống, nghề thủ công, ẩm thực và những đặc trưng văn hóa vùng miền ngày càng được khai thác trong điện ảnh, âm nhạc, nghệ thuật biểu diễn, thiết kế, thời trang, du lịch văn hóa và các sản phẩm số. Khi chất liệu truyền thống được thể hiện bằng ngôn ngữ sáng tạo đương đại, những giá trị vốn quen thuộc có thể mang diện mạo mới, tạo nên nét riêng và sức hấp dẫn đối với công chúng. Đặc biệt, không gian số đang mở rộng đáng kể khả năng lan tỏa, giúp những giá trị văn hóa trước đây chỉ hiện diện trong một cộng đồng hoặc địa bàn nhất định có cơ hội tiếp cận đông đảo công chúng hơn.

Dù sở hữu nguồn lực văn hóa phong phú, Việt Nam vẫn còn những hạn chế trong khai thác và chuyển hóa các nguồn lực ấy thành giá trị phát triển. Theo TS Nguyễn Quốc Pháp, Học viện Chính trị khu vực I, yêu cầu đặt ra trong giai đoạn tới là tiếp tục hoàn thiện thể chế, xây dựng môi trường pháp lý thuận lợi cho phát triển công nghiệp văn hóa, kinh tế sáng tạo và thị trường văn hóa. Cùng với đó, cần tăng cường gắn kết chính sách văn hóa với các chính sách phát triển kinh tế, khoa học, công nghệ, giáo dục, du lịch và đối ngoại, để văn hóa thực sự trở thành yếu tố xuyên suốt trong hoạch định và thực thi các chiến lược phát triển đất nước.

Kết luận Hội thảo, Thứ trưởng Bộ VHTTDL Trịnh Thị Thủy khẳng định, văn hóa Việt Nam đang đứng trước nhiều cơ hội mới để tăng cường kết nối, lan tỏa và quảng bá, đồng thời hình thành những phương thức mới trong sáng tạo, sản xuất, phân phối và tiêu dùng các sản phẩm, dịch vụ văn hóa.

Theo Thứ trưởng Trịnh Thị Thủy, để phát huy bản sắc trong phát triển công nghiệp văn hóa, sức mạnh mềm và ngoại giao văn hóa, cần xây dựng một hệ sinh thái đồng bộ, kết nối di sản, giáo dục, khoa học - công nghệ, truyền thông, doanh nghiệp, thị trường và văn hóa đối ngoại. Sức mạnh mềm không tự hình thành từ sự phong phú của tài nguyên văn hóa mà được tạo dựng bằng năng lực sáng tạo, tổ chức và lan tỏa những giá trị đặc sắc của dân tộc. Vì vậy, cần có cơ chế phối hợp hiệu quả giữa Nhà nước, cộng đồng, nghệ nhân, nhà trường, truyền thông, doanh nghiệp và các nền tảng công nghệ, hình thành hệ sinh thái văn hóa có khả năng hỗ trợ trao truyền, sáng tạo, tái tạo và phát huy giá trị văn hóa, tạo nền tảng cho phát triển bền vững trong bối cảnh mới.

Bản sắc chỉ thực sự trở thành nguồn lực phát triển khi những giá trị được trao truyền qua nhiều thế hệ tiếp tục hiện diện trong đời sống, được thực hành, sáng tạo và mang hơi thở của thời đại. Từ di sản đến sáng tạo, từ sáng tạo đến thị trường, đó cũng là con đường để văn hóa tham gia sâu hơn vào nền kinh tế, đóng góp cho mục tiêu tăng trưởng nhanh, bền vững và làm đậm thêm dấu ấn Việt Nam trong quá trình hội nhập. ■

Tạo sức bật cho công nghiệp văn hóa

Sức mạnh mềm quốc gia được tạo dựng từ năng lực sáng tạo, tổ chức và lan tỏa những giá trị văn hóa đặc sắc của dân tộc. Để phát huy bản sắc, cần xây dựng hệ sinh thái văn hóa đồng bộ, kết nối di sản, giáo dục, khoa học - công nghệ, truyền thông, doanh nghiệp và thị trường; đồng thời tăng cường phối hợp giữa Nhà nước, cộng đồng, nghệ nhân và các chủ thể sáng tạo, tạo nền tảng phát triển công nghiệp văn hóa bền vững.

(Thứ trưởng Bộ VHTTDL TRỊNH THỊ THỦY)

Đưa các giá trị văn hóa trở thành sức mạnh mềm quốc gia Lễ hội Văn hóa thế giới tại Hà Nội (Trong ảnh: Lễ hội Văn hóa thế giới tại Hà Nội) Ảnh: TRẦN HUẤN

Dấu tích Champa dưới chân Hải Vân

● TRẦN ÁNH DƯƠNG

Đợt khai quật khảo cổ tại Đồn Chơn Sảng và Trạm Nam Chơn (phường Hải Vân, TP Đà Nẵng) đã phát hiện nhiều hiện vật có giá trị, đáng chú ý là một pho tượng/phù điêu bằng đá sa thạch, bước đầu được xác định có niên đại khoảng thế kỷ VIII - IX, có khả năng thuộc văn hóa Champa. Những phát hiện này góp thêm tư liệu về lịch sử vùng đất Hải Vân qua nhiều thời kỳ.

Ông Huỳnh Đình Quốc Thiện, Giám đốc Bảo tàng Đà Nẵng cho biết, đầu tháng 10 vừa qua, đơn vị đã tiếp nhận 88 hiện vật được phát hiện trong đợt khai quật khảo cổ tại hai di tích Đồn Chơn Sảng và Trạm Nam Chơn.

Cuộc khai quật được thực hiện theo Quyết định số 781/QĐ-SVHTTDL ngày 22.5.2026 của Sở VHTTDL TP Đà Nẵng. Ban Quản lý Di tích và Danh thắng thành phố phối hợp với Viện Khảo cổ học (Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam) tiến hành khai quật trên tổng diện tích 600m², gồm 300m² tại Đồn Chơn Sảng và 300m² tại Trạm Nam Chơn. Thời gian khai quật kéo dài 45 ngày, bắt đầu từ ngày 25.5.2026.

Pho tượng/phù điêu bằng đá sa thạch phát hiện tại hố khai quật H2. Mặt trước thể hiện hình người trong tư thế ngồi thiền; mặt sau có dấu tích được cho là văn tự Chăm, cần tiếp tục khảo cứu

Phát hiện quý từ lòng đất

Qua khai quật, các nhà khảo cổ phát hiện nhiều dấu tích kiến trúc cùng các nhóm di vật gồm đồ gốm men, đồ sành, vật liệu đất nung và đồ đá. Trong số 88 hiện vật được bàn giao cho Bảo tàng Đà Nẵng, có 10 hiện vật phát hiện tại Đồn Chơn Sảng và 78 hiện vật tại Trạm Nam Chơn. Đáng chú ý nhất là pho tượng/phù điêu bằng đá sa thạch được tìm thấy tại Đồn Chơn Sảng. Căn cứ đặc điểm ký tự và nghệ thuật điêu khắc, các chuyên gia bước đầu nhận định hiện vật có niên đại khoảng thế kỷ VIII-IX và có khả năng thuộc văn hóa Champa.

Theo TS Phạm Văn Triệu, Trưởng phòng Khảo cổ học lịch sử, Viện Khảo cổ học, đây là phù điêu Champa có niên đại sớm nhất được phát hiện trên địa bàn Đà Nẵng (cũ) cho đến nay. Phát hiện này góp phần xác nhận sự hiện diện của những dấu tích Champa sớm tại khu vực Hải Vân, bổ sung thêm tư liệu về lịch sử văn hóa của vùng đất. Tuy nhiên, nguồn gốc cũng như những giá trị cụ thể của hiện vật vẫn cần tiếp tục được nghiên cứu, đối sánh để có kết luận đầy đủ hơn.

Bên cạnh hiện vật đá sa thạch, những dấu tích kiến trúc và các nhóm di vật khác cũng cung cấp thêm tư liệu phục vụ việc tìm hiểu lịch sử hai địa điểm khảo cổ. Theo bà Hoàng Thị Bích Hạnh, Giám đốc Ban Quản lý Di tích và Danh thắng TP Đà Nẵng, sau khi kết thúc khai quật, toàn bộ hiện vật đã được tập hợp, làm sạch, phân loại và chỉnh lý. Kết quả thống kê, phân loại cùng sự phân bố của các hiện vật trong từng lớp đất khảo cổ là cơ sở quan trọng để tiếp tục xác định tính chất, niên đại và giá trị lịch sử của hai di tích.

Thêm cứ liệu về phòng tuyến Hải Vân

Bên cạnh pho tượng/phù điêu đá sa thạch mở thêm hướng tìm hiểu về những dấu tích Champa sớm, cuộc khai quật tại Đồn Chơn Sảng và Trạm Nam Chơn còn cung cấp thông tin quan trọng về vị trí, chức năng và vai trò của khu vực này trong không gian lịch sử Hải Vân, đặc biệt là hệ thống phòng thủ dưới triều Nguyễn.

Đồn Chơn Sảng và Trạm Nam Chơn là hai công trình quân sự tiêu biểu thuộc hệ thống phòng thủ ven biển Đà Nẵng thời Nguyễn, có nhiệm vụ kiểm soát tuyến đường thiên lý Bắc - Nam và bảo vệ cửa ngõ phía Bắc vịnh Đà Nẵng. Nằm trong mạng lưới phòng thủ liên hoàn, hai công trình còn góp phần bảo vệ kinh đô Huế và vùng duyên hải miền Trung.

Những cứ liệu thu được từ đợt khảo cổ giúp các nhà nghiên cứu có thêm cơ sở tìm hiểu tổ chức phòng thủ của triều Nguyễn, đồng thời góp phần làm sáng tỏ những biến động lịch sử diễn ra tại Đà Nẵng trong thế kỷ XIX. Đây cũng là nguồn tư liệu có ý nghĩa đối với việc hoàn thiện hồ sơ khoa học đề nghị xếp hạng Đồn Chơn Sảng và Trạm Nam Chơn là di tích cấp thành phố, từ đó xây dựng những phương án bảo vệ, bảo tồn và phát huy giá trị hai công trình trong thời gian tới.

Một số hiện vật sau khai quật tại Đồn Chơn Sảng và Trạm Nam Chơn

Cùng với 88 hiện vật, các hồ sơ, tài liệu chuyên môn gồm báo cáo khoa học, phiếu kiểm kê và danh mục hiện vật cũng đã được bàn giao cho Bảo tàng Đà Nẵng để lưu giữ, bảo quản, phục vụ công tác nghiên cứu và phát huy giá trị theo quy định. Việc tiếp nhận đồng bộ hiện vật và hồ sơ chuyên môn sẽ tạo thuận lợi cho quá trình quản lý, hệ thống hóa tư liệu và tiếp tục khảo cứu các phát hiện tại hai địa điểm.

Ông Huỳnh Đình Quốc Thiện cho biết, sau khi tiếp nhận, Bảo tàng Đà Nẵng sẽ tiến hành nhập kho, phân loại, lập hồ sơ số hóa và thực hiện các biện pháp bảo quản phù hợp với từng chất liệu. Đơn vị cũng sẽ phối hợp với các chuyên gia Viện Khảo cổ học và Ban Quản lý Di tích và Danh thắng tiếp tục đối sánh tư liệu, xác định rõ hơn đặc điểm, niên đại cũng như giá trị lịch sử, văn hóa của các nhóm hiện vật. Đây là bước cần thiết để những kết quả ban đầu của cuộc khai quật được tiếp tục nghiên cứu, bổ sung và hoàn thiện về mặt khoa học.

Trên cơ sở những kết quả này, Bảo tàng Đà Nẵng dự kiến xây dựng phương án giới thiệu các hiện vật tiêu biểu trong không gian trưng bày chuyên đề hoặc thường trực, đồng thời ứng dụng công nghệ 3D và số hóa để phục vụ công chúng, du khách. Thông qua hoạt động trưng bày và giới thiệu, những tư liệu khảo cổ vốn chủ yếu được lưu giữ, nghiên cứu trong phạm vi chuyên môn sẽ có cơ hội đến gần hơn với người dân, giúp công chúng hiểu thêm về lịch sử, văn hóa của vùng đất Hải Vân qua các thời kỳ.

Về lâu dài, Ban Quản lý Di tích và Danh thắng TP Đà Nẵng sẽ phối hợp với Viện Khảo cổ học, Bảo tàng Đà Nẵng và các đơn vị liên quan tiếp tục nghiên cứu chuyên sâu, chỉnh lý những tư liệu thu được, đồng thời đề xuất các giải pháp bảo vệ lâu dài đối với những dấu tích kiến trúc và di vật khảo cổ tại hai di tích. Công tác này có ý nghĩa quan trọng trong việc gìn giữ hiện trạng những phát hiện có giá trị, tạo điều kiện cho các bước khảo cứu tiếp theo và phục vụ định hướng bảo tồn, phát huy di sản văn hóa địa phương.

Giữa những dấu tích của hệ thống phòng thủ triều Nguyễn, sự xuất hiện của pho tượng/phù điêu đá sa thạch có khả năng thuộc văn hóa Champa đã mở thêm một hướng tiếp cận lịch sử vùng đất Hải Vân từ những thế kỷ trước đó. Dù nguồn gốc và giá trị cụ thể của hiện vật còn cần được nghiên cứu, đối sánh, phát hiện này vẫn là cứ liệu đáng chú ý về sự hiện diện của văn hóa Champa tại khu vực. Dưới chân Hải Vân, những dấu tích vừa được tìm thấy đang góp thêm những mảnh ghép vào lịch sử một vùng đất có nhiều lớp văn hóa, nơi những câu chuyện của quá khứ vẫn còn chờ được khám phá đầy đủ hơn. ■

Đà Nẵng tổ chức Hội nghị Hợp tác Di sản Thế giới năm 2026

Từ ngày 3 - 5.12, Đà Nẵng sẽ tổ chức Hội nghị Hợp tác Di sản Thế giới với chủ đề *Đà Nẵng - Nơi di sản gặp gỡ tương lai*, dự kiến thu hút khoảng 500 đại biểu trong nước và quốc tế tham dự.

Theo kế hoạch, hội nghị diễn ra theo hình thức trực tiếp kết hợp trực tuyến tại nhiều địa điểm. Đây là một trong những sự kiện quốc tế trọng điểm của thành phố, gắn với kỷ niệm 50 năm Việt Nam gia nhập UNESCO. Hội nghị nhằm tăng cường kết nối giữa các thành phố di sản trên thế giới, thúc đẩy hợp tác quốc tế về văn hóa, giáo dục, khoa học và công nghệ; đồng thời chia sẻ kinh nghiệm bảo tồn, phát huy giá trị di sản gắn với phát triển kinh tế - xã hội.

Thông qua sự kiện, Đà Nẵng kỳ vọng mở rộng mạng lưới đối tác quốc tế, quảng bá hình ảnh địa phương và khẳng định vai trò là điểm đến của các sự kiện quốc tế trong khu vực. Trong khuôn khổ hội nghị sẽ diễn ra nhiều hoạt động như trải nghiệm di sản tại Ma Nhai - Ngũ Hành Sơn, Mỹ Sơn và Hội An; triển lãm ảnh, video kết hợp giới thiệu ứng dụng công nghệ số trong quản lý di sản; hội thảo về hợp tác quốc tế trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản.

Điểm nhấn của chương trình là phiên đối thoại *Gặp gỡ Đà Nẵng - Kết nối Di sản hướng tới tương lai*, nơi các đại biểu trao đổi kinh nghiệm, chia sẻ quan điểm và tìm kiếm cơ hội hợp tác. Cùng với đó là các hoạt động giao lưu văn hóa, nghệ thuật và thể thao, góp phần tăng cường sự gắn kết giữa các địa phương, tổ chức và cộng đồng tham dự.

ĐỨC HOÀNG

Ba thế hệ giữ lửa nghề đúc đồng làng Chè

● NGUYỄN LINH

Từ những chiếc trống đồng cổ được người ông dày công nghiên cứu, phục dựng đến những sản phẩm mang dấu ấn sáng tạo của con cháu hôm nay, ba thế hệ trong gia đình Nghệ nhân ưu tú Đặng Ích Hoàn đã viết tiếp câu chuyện về nghề truyền thống. Với họ, lò đúc là nơi trao truyền bí quyết, nuôi dưỡng tình yêu nghề và niềm tự hào về di sản quê hương.

Nghệ nhân Ưu tú Đặng Ích Hoàn trực tiếp thực hiện công đoạn đúc đồng thủ công tại xưởng gia đình

Làng Chè (Trà Đông), xã Thiệu Trung, Thanh Hóa, quê hương nhà sử học Lê Văn Hưu, từ lâu nổi tiếng với nghề đúc đồng. Năm 2018, nghề thủ công nơi đây được Bộ VHTTDL đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Trải qua nhiều thăng trầm, những lò đúc vẫn được duy trì bằng tâm huyết của các nghệ nhân và những người thợ lành nghề. Trong số đó, gia đình ông Đặng Ích Hoàn là một điển hình về sự tiếp nối nghề từ đời này sang đời khác.

Từ người cha phục dựng trống đồng cổ

Trong căn phòng vừa tiếp khách vừa trưng bày sản phẩm, ông Hoàn kể về hành trình làm nghề của gia đình. Phía sau nhà, tiếng búa hòa cùng tiếng bễ lò và nhịp làm việc hối hả của những người thợ đang hoàn thiện từng món đồ đồng.

Cha ông là cụ Đặng Ích Hoán, được Nhà nước phong tặng danh hiệu Nghệ nhân năm 1980. Cụ dành nhiều thời gian nghiên cứu sử sách, tìm hiểu mẫu trống cổ để phục chế trống đồng theo phiên bản Ngọc Lũ bằng phương pháp thủ công. "Từ cha, tôi được truyền lại nghề và tình yêu với nghề. Đó cũng là lý do tôi quyết tâm gắn bó với đúc đồng cho đến hôm nay", ông chia sẻ.

Sinh năm 1961, lớn lên trong gia đình kinh tế khó khăn, ông Hoàn vừa học vừa làm từ nhỏ. Những sản phẩm tinh xảo qua bàn tay người thợ luôn khiến cậu bé tò mò: Từ nguyên liệu thô mộc, người ta đã làm thế nào để tạo nên những hoa văn tinh tế như thế? Theo cha học nghề, khoảng 15 tuổi ông đã nắm được kỹ thuật cơ bản, từ làm khuôn đến các công đoạn đúc.

Về sau, ông hiểu nghề này đòi hỏi cả sức bền lẫn kinh nghiệm. Từ chuẩn bị nguyên liệu, làm khuôn, nấu đồng, rót khuôn đến làm nguội, đánh bóng, nhuộm màu, khâu nào cũng cần chính xác. Chất lượng đồng nung đặc biệt quan trọng, bởi sai sót có thể khiến thành phẩm phải xử lý hoặc làm lại. "Đúc đồng quan trọng nhất là kinh nghiệm. Gần 50 năm làm nghề, tôi vẫn phải theo dõi sát từng công đoạn. Khâu nào chưa đạt thì phải sửa ngay. Người thực sự am hiểu tường tận nghề này trong làng giờ không còn nhiều", ông Hoàn nói.

Gần năm thập niên gắn bó với lò đúc, ông cùng gia đình phục dựng, chế tác chiêng, trống, tượng, đồ thờ, lư hương, con giống... Riêng những chiếc trống đồng Đông Sơn, ngoài kỹ thuật đúc, người thợ còn phải hiểu lịch sử, văn hóa và nghệ thuật trang trí để thể hiện đúng hoa văn, kiểu dáng của mẫu trống cổ.

Năm 2009, ông cùng các nghệ nhân trong làng đúc thành công chiếc trống đường kính 1,21m, cao 95cm, nặng 364kg, được giới thiệu là lớn nhất Việt Nam thời điểm đó. Cũng năm này, ông tham gia thực hiện 50 chiếc trống làm kỷ vật hướng tới Đại lễ 1.000 năm Thăng Long - Hà Nội và chế tác trống khắc họa cuộc đời Chủ tịch Hồ Chí Minh. Năm 2011, ông đúc hai chiếc trống đường kính 79cm, cao 63cm, thể hiện hình ảnh lịch sử Việt Nam. Năm 2013, gia đình ông phát tâm đúc trống đồng, súng thần công, kiếm đồng dâng tặng Khu lưu niệm Đại tướng Võ Nguyên Giáp tại Quảng Bình.

Năm 2016, ông được UBND tỉnh Thanh Hóa phong tặng danh hiệu Nghệ nhân và Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu Nghệ nhân Ưu tú. Song điều khiến ông vui hơn cả là nghề của gia truyền đã có người tiếp nối.

Hai người con tiếp nối nghiệp nhà

Hai con trai ông Hoàn là Đặng Quốc Phượng (sinh năm 1985) và Đặng Quốc Toàn (sinh năm 1991) đều chọn nối nghiệp cha. Lớn lên giữa tiếng búa và những khuôn đúc, hai anh em sớm quen với công việc ở xưởng, từng bước tích lũy kinh nghiệm, làm chủ các công đoạn chế tác. Được cha tận tình chỉ bảo, cả hai kiên trì rèn tay nghề, đồng thời tìm tòi để đáp ứng những yêu cầu ngày càng cao của nghề đúc đồng.

Đặng Quốc Toàn được ghi nhận là một trong những nghệ nhân trẻ của làng Chè Đông, được vinh danh về tay nghề khi mới 25 tuổi. Năm 2020, anh được Hiệp hội Làng nghề Việt Nam tặng danh hiệu Nghệ nhân thợ giỏi làng nghề Việt Nam. Cũng trong năm này, anh cùng những người thợ trong nhà thực hiện chiếc trống đồng có đường kính 2,35m, cao 1,86m, nặng khoảng 7 tấn. Theo gia đình, đây là chiếc trống có kích thước lớn nhất thế giới tại thời điểm chế tác. Trước đó, năm 2017, người anh Đặng Quốc Phượng cũng đúc thành công đôi súng thần công bằng đồng, được giới thiệu là lớn nhất Việt Nam.

Những công trình có kích thước lớn, đòi hỏi kỹ thuật phức tạp cho thấy sự trưởng thành của lớp thợ trẻ trên nền tảng kinh nghiệm cha ông truyền lại. Từ cụ Đặng Ích Hoán đến ông Đặng Ích Hoàn, rồi Đặng Quốc Phượng và Đặng Quốc Toàn, mỗi người có những thành quả riêng nhưng đều chung sự gắn bó với lò đúc của gia đình. Qua bao năm tháng, điều được gìn giữ còn là thái độ làm việc cẩn trọng, tỉ mỉ và không dễ bằng lòng với những gì đã đạt được.

Với ông Hoàn, một món đồ đồng hoàn thiện chưa phải là điểm dừng của quá trình sáng tạo. Sau mỗi lần chế tác, ông cùng các con lại tìm hiểu thêm về hoa văn, kiểu dáng, thử nghiệm những cách làm để nâng cao chất lượng. Việc đáp ứng nhu cầu thị trường luôn đi cùng mong muốn giữ được những nét độc đáo của nghề thủ công truyền thống.

"Đúc đồng làng Chè từ lâu được biết đến không chỉ bởi giá trị của sản phẩm mà còn bởi ý thức, lòng tự hào của người dân làng nghề trong việc bảo tồn và phát triển nghề thủ công truyền thống. Gia đình tôi chưa bao giờ thỏa mãn với những sản phẩm đã làm ra mà luôn nghiền ngẫm, tìm tòi, tiếp tục nghiên cứu, chế tác những sản phẩm có chất lượng, kỹ thuật cao nhưng vẫn giữ được nét độc đáo, đặc trưng truyền thống", ông Hoàn chia sẻ.

Ở làng Chè hôm nay, tiếng búa vẫn đều đặn vang lên giữa hơi nóng hầm hập của lò đúc. Trong xưởng nhà ông Hoàn, hai người con tiếp tục công việc mà cha và ông nội từng theo đuổi, từ những món đồ thờ đến những chiếc trống mang dấu ấn văn hóa Đông Sơn. Kinh nghiệm của người đi trước được tiếp nhận, bổ sung bằng tay nghề và những tìm tòi của lớp trẻ, để các sản phẩm làm ra vừa giữ được nét truyền thống, vừa đáp ứng nhu cầu của đời sống.

Từ những mẫu trống cổ được cụ Đặng Ích Hoán dày công nghiên cứu, phục dựng đến các sản phẩm do con cháu thực hiện hôm nay là hành trình gần nửa thế kỷ của ông Hoàn và nhiều năm nối nghiệp trong một mái nhà. Với người nghệ nhân đã dành phần lớn cuộc đời bên lò đúc, niềm vui giản dị là giờ đây, tiếng búa từ xưởng phía sau vẫn vang lên dưới bàn tay những người con. Công việc cha ông truyền lại đã có người tiếp bước, để ngọn lửa nghề làng Chè tiếp tục được giữ gìn trong chính gia đình mình. ■

Ấm tình quân dân trong mùa lễ Sene Dolta

Nhân dịp Lễ Sene Dolta năm 2026 của đồng bào Khmer (diễn ra từ mùng 1 đến mùng 3 tháng 9 âm lịch), Bộ đội Biên phòng TP Cần Thơ phối hợp với chính quyền địa phương và các đơn vị tổ chức nhiều hoạt động thăm hỏi, tặng quà, chăm lo đời sống người dân, góp thêm niềm vui trong ngày lễ truyền thống.

Các đoàn công tác đã đến thăm, chúc mừng và tặng quà tại 23 ngôi chùa Phật giáo Nam tông Khmer trên địa bàn biên giới biển. Các đoàn ân cần thăm hỏi, gửi lời chúc tốt đẹp đến các vị sư sãi, ban quản trị chùa, người có uy tín và đồng bào Phật tử; đồng thời ghi nhận những đóng góp của cộng đồng Khmer trong phát triển kinh tế - xã hội, giữ gìn bản sắc văn hóa và bảo vệ an ninh biên giới.

Đặc biệt, tại phường Vĩnh Phước, Đồn Biên phòng Lai Hòa và Hội Phụ nữ Bộ đội Biên phòng thành phố phối hợp với chính quyền, Mặt trận Tổ quốc địa phương cùng các nhà hảo tâm tổ chức chương trình "Gian hàng 0 đồng". BTC trao 120 phần quà, mỗi phần trị giá 350.000 đồng, gồm lương thực, nhu yếu phẩm thiết yếu, dành tặng các gia đình Khmer có hoàn cảnh khó khăn. Tổng kinh phí 42 triệu đồng được huy động từ nguồn xã hội hóa. Người dân còn được khám, tư vấn các bệnh về mắt và cấp thuốc miễn phí.

Theo Đại tá Hà Huy Trường, Phó Chính ủy Bộ đội Biên phòng TP Cần Thơ, những hoạt động này thể hiện sự quan tâm, gắn bó của cán bộ, chiến sĩ với đồng bào Khmer, góp phần thắt chặt tình đoàn kết quân dân. Những phần quà thiết thực cũng là sự sẻ chia, động viên để các gia đình đón Lễ Sene Dolta thêm đầm ấm, an vui. **H.HẠNH**

Để thể dục thể thao trở thành nét đẹp văn hóa

● NGUYỆT LAM

Ngày 10.10, hơn 100.000 người dân trên cả nước đã cùng chạy hưởng ứng Lễ phát động Phong trào toàn dân tập luyện thể thao "Mỗi người dân lựa chọn ít nhất một môn thể thao phù hợp để tập luyện thường xuyên". Từ những bước chạy ấy, thông điệp về một Việt Nam khỏe mạnh tiếp tục được lan tỏa.

Lãnh đạo Đảng, Nhà nước và các đại biểu chạy hưởng ứng tại lễ phát động Ảnh: TRẦN HUẤN

Sáng 10.10, tại Quảng trường Đông Kinh Nghĩa Thục và khu vực hồ Hoàn Kiếm (Hà Nội), Lễ phát động Phong trào toàn dân tập luyện thể thao "Mỗi người dân lựa chọn ít nhất một môn thể thao phù hợp để tập luyện thường xuyên" đã được tổ chức, kết nối với 33 tỉnh, thành phố trên cả nước.

Chương trình do Bộ VHTTDL phối hợp với Đài Truyền hình Việt Nam, UBND thành phố Hà Nội và Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam tổ chức, thuộc chuỗi hoạt động hưởng ứng Chương trình "Vì một Việt Nam khỏe mạnh". Hoạt động nhằm khuyến khích mỗi người chủ động chăm sóc sức khỏe, lựa chọn môn thể thao phù hợp và đưa vận động thể chất trở thành thói quen trong đời sống hằng ngày.

Từ câu chuyện bên hồ Hoàn Kiếm

Trong không khí kỷ niệm 72 năm Ngày Giải phóng Thủ đô (10.10.1954 - 10.10.2026), khu vực hồ Hoàn Kiếm (Hà Nội) sáng 10.10 trở nên nhộn nhịp hơn thường ngày. Trong tiết trời thu dịu mát, hàng vạn người dân cùng tham gia các hoạt động thể thao, tạo nên không khí sôi nổi giữa lòng Thủ đô. Có những gia đình ba thế hệ cùng chạy bộ, những nhóm bạn hẹn nhau tập luyện, những người lớn tuổi hào hứng hòa vào dòng người hưởng ứng phong trào.

Trong số đó có chị Bùi Thanh Huyền, sinh sống tại khu đô thị Times City (Hà Nội). Dù quãng đường từ nhà đến hồ Hoàn Kiếm không gần, chị vẫn cùng người bạn thân là chị Ngọc Nguyễn, ở Đội Cấn (Hà Nội), hẹn nhau đến tham gia sự kiện. Với chị Huyền, tập luyện thể thao từ lâu đã trở thành một phần trong cuộc sống. Chị yêu thích vận động, có thể chơi nhiều môn như tennis, pickleball, bơi. Trong khi đó, người bạn thân của chị lại lựa chọn những hình thức tập luyện nhẹ nhàng hơn như thái cực quyền và vẫy tay dịch cân kinh.

"Tôi luôn ý thức được vai trò quan trọng của việc rèn luyện thể dục thể thao đối với nâng cao sức khỏe, giữ gìn vóc dáng. Tôi có thể chơi nhiều môn thể thao, còn chị bạn tôi lại thích thái cực quyền và tập vẫy tay dịch cân kinh hằng ngày. Trông thì nhẹ nhàng thôi nhưng cũng giúp chị ấy giữ gìn vóc dáng, duy trì sức bền. Tùy thể trạng, sở thích mà mỗi người có thể lựa chọn một môn thể thao phù hợp", chị Huyền chia sẻ.

Chính vì vậy, chị đặc biệt yêu thích thông điệp của lễ phát động lần này. Theo chị, điều quan trọng không phải ai chơi môn thể thao nào, tập luyện với cường độ ra sao mà là mỗi người tìm được hình thức vận động phù hợp để duy trì thường xuyên, từ đó cải thiện sức khỏe, hạn chế bệnh tật.

Không chỉ có những bước chạy, ngày 10.10, không gian quanh hồ Hoàn Kiếm còn tràn ngập sắc màu thể thao. Các khu vực trải nghiệm được bố trí để người dân và du khách trực tiếp tìm hiểu, tham gia nhiều môn thể thao khác nhau. Các vận động viên, huấn luyện viên vừa biểu diễn kỹ thuật, vừa hướng dẫn những người muốn thử sức.

Điều đáng quý trong những hoạt động ấy không chỉ là không khí náo nhiệt của ngày hội mà còn là cơ hội để người dân tìm thấy niềm vui trong vận động. Người trẻ có thể lựa chọn những môn thể thao sôi nổi, người cao tuổi có thể tìm đến các hình thức tập luyện nhẹ nhàng. Mỗi người một sở thích, một điều kiện sức khỏe nhưng cùng chung mong muốn sống khỏe mạnh hơn.

Để thể thao trở thành niềm tin, niềm vui của mỗi người

Từ không khí sôi nổi tại hồ Hoàn Kiếm và các địa phương trên cả nước, điều được đặt ra sau ngày phát động là làm thế nào để phong trào tiếp tục được duy trì, để tinh thần hưởng ứng hôm nay trở thành hành động tự giác, thường xuyên của mỗi người dân.

Phát biểu tại lễ phát động, Phó Thủ tướng Phạm Thị Thanh Trà nhấn mạnh, trong không khí hào hùng của những ngày tháng Mười lịch sử, kỷ niệm Ngày Giải phóng Thủ đô, từ Quảng trường Đông Kinh Nghĩa Thục, giữa lòng Hà Nội ngàn năm văn hiến, 34 điểm cầu trên cả nước đã cùng kết nối, phát động phong trào rèn luyện thể dục thể thao vì sức khỏe nhân dân, vì một Việt Nam khỏe mạnh và phồn vinh.

Ban tổ chức hy vọng từ lễ phát động và từ tinh thần mà các VĐV lan tỏa ngày hôm nay, mỗi người dân sẽ tự lựa chọn một môn thể thao phù hợp để tập luyện nâng cao sức khỏe Ảnh: BÙI LƯỢNG

Nhắc lại lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh "Dân cường thì quốc thịnh", Phó Thủ tướng khẳng định, một quốc gia mạnh cần những người dân khỏe mạnh; một đất nước phát triển bền vững phải bắt đầu từ một cộng đồng khỏe mạnh. Thấm nhuần tư tưởng ấy, Đảng, Nhà nước luôn đặt con người và sức khỏe nhân dân vào vị trí trung tâm của sự phát triển.

Phó Thủ tướng cũng nhắc lại tinh thần chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm về vai trò của sức khỏe, thể lực mỗi người dân đối với sức mạnh quốc gia. Phát triển thể dục thể thao không chỉ nhằm nâng cao thể chất mà còn hướng tới xây dựng con người Việt Nam vững vàng về tinh thần, bền bỉ về ý chí, nghị lực, lan tỏa tinh thần đoàn kết và khát vọng cống hiến cho đất nước.

Để hiện thực hóa mục tiêu ấy, theo Phó Thủ tướng, điều quan trọng trước hết là mỗi người dân bắt đầu từ chính mình, bằng một lựa chọn đơn giản: Tìm ít nhất một môn thể thao phù hợp với lứa tuổi, sức khỏe, điều kiện để tập luyện thường xuyên.

Không cần bắt đầu bằng những điều lớn lao, chỉ cần lựa chọn phù hợp và kiên trì mỗi ngày. Từ mỗi cá nhân, thói quen vận động sẽ lan tỏa đến gia đình, cộng đồng. Cha mẹ cùng con tập luyện, ông bà cùng con cháu vận động, đồng nghiệp cùng chơi thể thao để từng bước hình thành nếp sống khỏe mạnh.

"Với tinh thần đó, thay mặt Chính phủ, tôi kêu gọi người dân Việt Nam dù ở lứa tuổi nào, làm công việc gì và sống ở đâu, hãy lựa chọn ít nhất một môn thể thao phù hợp để tập luyện thường xuyên, để thể thao trở thành niềm tin và niềm vui của mỗi người, nếp sống không thể thiếu của mỗi gia đình và là sức sống mạnh mẽ của cộng đồng", Phó Thủ tướng phát biểu.

Cùng với lời kêu gọi mỗi người chủ động rèn luyện sức khỏe, Phó Thủ tướng đề nghị các cấp, ngành, địa phương cụ thể hóa chủ trương của Đảng bằng những hành động thiết thực; quan tâm phát triển không gian, thiết chế thể thao cộng đồng thuận tiện, an toàn, dễ tiếp cận, tạo điều kiện để mọi người dân đều có cơ hội tập luyện.

Bởi một phong trào chỉ thực sự có ý nghĩa khi không dừng lại ở khí thế của ngày phát động mà được duy trì bằng những việc làm cụ thể. Đó có thể là một nhóm bạn cùng nhau chạy bộ mỗi sáng, một gia đình dành thời gian vận động vào cuối tuần hay những người cao tuổi đều đặn tập thể dục tại công viên, khu dân cư.

Phó Thủ tướng Phạm Thị Thanh Trà nhấn mạnh, thể thao dạy chúng ta muốn đi xa phải bền bỉ, muốn chiến thắng phải vượt qua chính mình. Mỗi bước chân, mỗi phút vận động hôm nay sẽ góp phần tạo nên sức mạnh, tầm vóc và sức sống của một Việt Nam khỏe mạnh, năng động, hùng cường, thịnh vượng.

Trở lại câu chuyện của hai người bạn bên hồ Hoàn Kiếm, dù lựa chọn những môn thể thao khác nhau, họ vẫn gặp nhau ở niềm vui tập luyện và ý thức chăm sóc sức khỏe của chính mình. Đó cũng là điều mà phong trào hướng tới: Mỗi người đều có thể lựa chọn một cách vận động phù hợp, duy trì đều đặn để sống khỏe mạnh hơn.

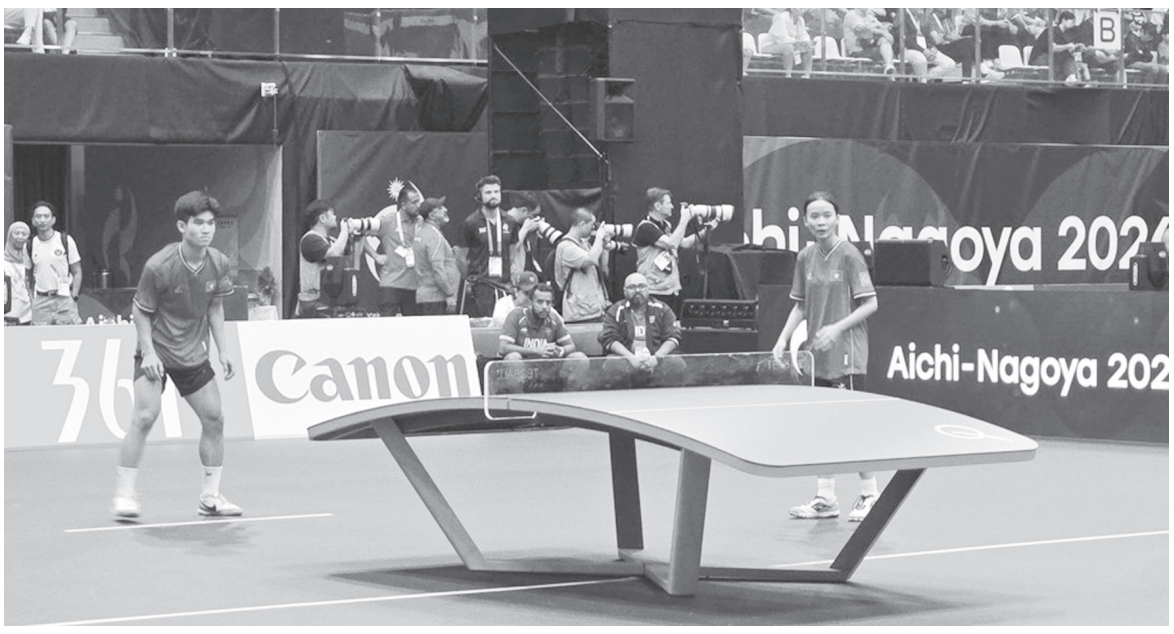
Từ những bước chạy trong ngày hội đến thói quen tập luyện mỗi ngày là một hành trình cần sự kiên trì của từng cá nhân và sự đồng hành của cả cộng đồng. Khi thể thao trở thành nhu cầu tự thân, thành niềm vui và nếp sống của mỗi gia đình, mục tiêu xây dựng một Việt Nam khỏe mạnh sẽ ngày càng gần hơn. Và khi ấy, thể dục thể thao thực sự trở thành một nét đẹp văn hóa trong đời sống. ■

TEQBALL:

Từ dấu mốc ASIAD đến mục tiêu đường dài

● **BẢO ANH**

Tấm HCĐ đôi nam nữ của Nguyễn Hoàng Minh Tân và Trịnh Gia Nghi tại ASIAD 2026 không chỉ mang về huy chương đầu tiên cho teqball Việt Nam ở đấu trường châu lục, mà còn cho thấy hướng đi đáng chú ý trong quá trình phát triển một môn thể thao còn khá mới. Đằng sau thành tích ấy là sự kết hợp giữa nguồn lực xã hội, hệ thống quản lý thể thao và cách làm phù hợp trong tuyển chọn, đào tạo VĐV.

Tấm HCĐ ASIAD 2026 sẽ là cú hích và bước tiến quan trọng của của teqball Ảnh: TAM NINH

Lần đầu góp mặt tại ASIAD, teqball Việt Nam có 4 VĐV tranh tài ở 3 nội dung. Việc Minh Tân và Gia Nghi giành HCĐ đã tạo dấu ấn vượt kỳ vọng ban đầu, nhất là khi cả hai mới tập luyện teqball hơn một năm sau khi chuyển từ những môn thể thao khác.

Đôi nam Bá Trường Giang - Lê Anh Khoa cũng để lại ấn tượng khi vượt qua những đối thủ mạnh, trong đó có đôi Ấn Độ từng giành HCĐ thế giới và đôi Hàn Quốc. Những kết quả này cho thấy teqball Việt Nam đã có bước tiến nhanh dù nền tảng phát triển còn khiêm tốn.

Đáng chú ý, trong 20 huy chương teqball tại ASIAD 20, các quốc gia Đông Nam Á giành tới 11 huy chương. Thái Lan nổi bật với 3 HCV ở các nội dung đôi nam, đôi nữ và đôi nam nữ. Điều đó cho thấy khu vực đang trở thành một trong những không gian phát triển đáng chú ý của teqball và cũng đặt ra yêu cầu Việt Nam phải đầu tư bài bản hơn nếu muốn thu hẹp khoảng cách.

TP.HCM đang đóng vai trò tiên phong trong quá trình phát triển teqball. Sau khi đăng cai Teqball World Series và Teqball World Championships năm 2024, thành phố từng bước mở rộng phong trào, xây dựng lực lượng và tạo điều kiện để VĐV trong nước tiếp cận chuyên môn quốc tế.

Trung tâm Thể dục thể thao Hoa Lư được giao nhiệm vụ xây dựng lực lượng thành tích cao. Cùng với sự hỗ trợ của Liên đoàn Teqball quốc tế, thiết bị thi đấu được đưa đến các trung tâm thể thao, cơ sở huấn luyện và đơn vị thể thao cấp phường, xã. Đây là bước đi quan trọng bởi với một môn mới, muốn có VĐV thành tích cao trước hết phải hình thành được phong trào đủ rộng để phát hiện năng khiếu.

Các giải đấu trong nước cũng dần được tổ chức. Năm 2025, Giải vô địch teqball TP.HCM lần đầu diễn ra với 12 đơn vị tham dự. Các đợt tập huấn cùng chuyên gia quốc tế tiếp tục bổ sung kiến thức kỹ thuật, chiến thuật cho VĐV.

Như vậy, xã hội hóa không chỉ dừng ở việc đưa teqball đến gần người chơi, mà đang tạo ra cả chuỗi phát triển từ cơ sở vật chất, phong trào, thi đấu đến đào tạo VĐV. Đây chính là nền móng để một môn thể thao mới có thể hình thành lực lượng thành tích cao.

Teqball kết hợp nhiều yếu tố của bóng đá, bóng bàn và cầu mây, đòi hỏi khả năng kiểm soát bóng, phản xạ, phối hợp cơ thể và tư duy chiến thuật. Vì vậy, tận dụng nguồn VĐV từ các môn có nền tảng kỹ thuật tương đồng là giải pháp thực tế trong giai đoạn đầu.

Minh Tân và Gia Nghi là minh chứng rõ nét. Thành công của họ cho thấy Việt Nam không nhất thiết phải bắt đầu từ con số không trong đào tạo, mà có thể chuyển đổi, phát hiện và phát triển những VĐV phù hợp. Tấm HCĐ SEA Games 33 ở nội dung đôi nam và HCĐ ASIAD 2026 càng củng cố cho hướng đi này.

Trưởng đoàn Thể thao Việt Nam tại ASIAD 2026 Nguyễn Hồng Minh đánh giá thành tích của teqball là kết quả của sự phối hợp giữa Nhà nước và nguồn lực xã hội, từ phát triển phong trào đến xây dựng lực lượng VĐV thành tích cao.

Tuy nhiên, HCĐ ASIAD chưa thể xem là đích đến. Lãnh đội Trần Duy Khâm xác định đây là điểm khởi đầu cho chặng đường dài, với nhiệm vụ tiếp tục mở rộng phong trào, tuyển chọn VĐV trẻ, nâng chất lượng huấn luyện và tăng cường thi đấu quốc tế.

Các giải World Series tại Thái Lan cuối tháng 10 và Đại hội thể thao trong nhà châu Á tháng 12 sẽ là cơ hội để VĐV Việt Nam tích lũy kinh nghiệm. Quan trọng hơn, thành tích tại ASIAD 20 đang tạo thêm động lực để teqball Việt Nam tiếp tục huy động nguồn lực xã hội, xây dựng hệ thống đào tạo và từng bước khẳng định vị trí ở đấu trường khu vực, châu lục. ■

Bước tiến mới của thể thao điện tử

Hai tấm HCĐ tại ASIAD 2026 không chỉ tạo dấu mốc lịch sử về thành tích mà còn cho thấy sự chuyển biến rõ nét về năng lực cạnh tranh của thể thao điện tử Việt Nam trên đấu trường châu lục. Quan trọng hơn, hành trình tại Aichi (Nhật Bản) đem lại những bài học để Việt Nam hướng tới một nền thể thao điện tử chuyên nghiệp và bền vững hơn.

Tại ASIAD 2026, thể thao điện tử Việt Nam giành HCĐ ở nội dung NARAKA: Bladepoint và Liên Minh Huyền Thoại (LoL), đồng thời đứng thứ tư châu lục tại PUBG Mobile. Đây là những tấm huy chương chính thức đầu tiên của thể thao điện tử Việt Nam sau 3 lần tham dự Á vận hội.

Nếu ASIAD 19 tại Hàng Châu (Trung Quốc) chứng kiến đoàn Việt Nam với 26 VĐV tranh tài ở 6 nội dung nhưng không giành huy chương, thì diện mạo tại Aichi đã khác biệt đáng kể. Tham dự 4 nội dung, Việt Nam có hai lần bước lên bục nhận huy chương. Đặc biệt, NARAKA: Bladepoint mang về tấm HCĐ ASIAD đầu tiên cho thể thao điện tử Việt Nam, trong khi LoL tiếp tục khẳng định vị thế của một trong những bộ môn mũi nhọn, sau những thành công tại SEA Games.

Hai tấm HCĐ cho thấy thể thao điện tử Việt Nam không còn chỉ được xem là một nền thể thao giàu tiềm năng, mà đã có khả năng cạnh tranh thành tích cụ thể ở sân chơi lớn. Tuy nhiên, thành tích này cũng đặt ra yêu cầu nhìn nhận thẳng vào những điểm còn thiếu. Ở cả NARAKA: Bladepoint lẫn LoL, Việt Nam sở hữu những tuyển thủ giàu kinh nghiệm, thường xuyên thi đấu quốc tế và được chuẩn bị tương đối bài bản. Dù vậy, các đội tuyển vẫn không thể vượt qua vòng bán kết để tiến vào cuộc đua HCV. Chỉ tiêu ban đầu 2 HCB, 1 HCĐ vì thế chưa được hoàn thành.

Sự khác biệt ở cấp độ cao đôi khi nằm ở những khoảnh khắc quyết định về khả năng xử lý áp lực, tính đột biến và sự lạnh lùng trong thời điểm then chốt. Đây là những yếu tố Việt Nam cần tiếp tục cải thiện nếu muốn chuyển từ nhóm cạnh tranh huy chương sang nhóm có khả năng tranh ngôi vô địch.

Dẫu vậy, điều đáng ghi nhận là khoảng cách với các cường quốc thể thao điện tử châu Á đã được thu hẹp. Những màn trình diễn tại Aichi cho thấy Việt Nam có lực lượng đủ sức tạo dấu ấn, đồng thời hình ảnh các tuyển thủ trẻ, tự tin thi đấu vì màu cờ sắc áo cũng góp phần thay đổi cách nhìn của cộng đồng quốc tế về thể thao điện tử Việt Nam.

Thành tích tại ASIAD 20 không phải kết quả của một bước nhảy vọt, mà là thành quả từ quá trình đầu tư và xây dựng lực lượng trong nhiều năm. Từ năm 2025, sự phối hợp giữa VNGGames và Hội Thể thao Điện tử Giải trí Việt Nam (VIRESA) trong việc tổ chức hệ thống giải vô địch quốc gia ở nhiều bộ môn đã tạo môi trường thi đấu thường xuyên, giúp phát hiện và nuôi dưỡng tài năng trẻ.

Đây chính là yếu tố có ý nghĩa lâu dài. Thể thao điện tử muốn duy trì thành tích quốc tế không thể chỉ dựa vào một thế hệ tuyển thủ giàu kinh nghiệm, mà cần một hệ thống liên tục sản sinh lực lượng kế cận, cùng đội ngũ huấn luyện, giải đấu và môi trường cạnh tranh chuyên nghiệp.

Hai tấm HCĐ tại Aichi nên được nhìn nhận như một cột mốc mở ra chặng đường mới. Thành tích chưa phải đích đến, nhưng đã chứng minh hướng đi hiện tại có cơ sở. Nếu tiếp tục đầu tư đúng trọng tâm, tăng cường thi đấu quốc tế và chú trọng đào tạo thế hệ trẻ, thể thao điện tử Việt Nam có thể hướng tới những mục tiêu cao hơn. **VĨNH HY**

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Thế giới ứng phó tình trạng ung thư gia tăng ở người trẻ

● HỒNG NHUNG

Số ca mắc ung thư ở người trẻ có xu hướng gia tăng, đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với công tác phòng ngừa, phát hiện sớm và điều trị bệnh. Trước thực trạng này, thế giới đang đẩy mạnh các nỗ lực ứng phó chủ động, từ phát triển vắc xin đến nghiên cứu các loại thuốc điều trị mới, mở ra triển vọng nâng cao hiệu quả phòng chống căn bệnh nguy hiểm này.

Các quốc gia thúc đẩy cuộc đua phát triển vắc xin và thuốc điều trị ung thư Ảnh: AI

Theo nghiên cứu mới của Quỹ Nghiên cứu Ung thư Thế giới (WCRF), tỷ lệ mắc nhiều loại ung thư ở người trẻ đang gia tăng. Cụ thể, có 7 loại ung thư tăng đáng kể tại Anh, 5 loại tại Mỹ và 4 loại tại Hà Lan. Trong nhóm người dưới 50 tuổi, tỷ lệ mắc ung thư tuyến tiền liệt tăng từ 1 ca trên 100.000 người năm 2001 lên 3,6 ca trên 100.000 người năm 2023. Cùng giai đoạn, tỷ lệ mắc ung thư đại trực tràng ở những người dưới 50 tuổi tăng vọt từ 3,9 ca trên 100.000 người vào năm 2001 lên 8,4 ca trên 100.000 người vào năm 2023. Tỷ lệ mắc ung thư vú ở những người dưới 50 tuổi cũng tăng từ 42 ca lên 47,5 ca trên 100.000 người vào năm 2023. Trong khi đó, tỷ lệ mắc ung thư tuyến tụy và ung thư gan khởi phát sớm cũng gia tăng.

Tại Mỹ, phân tích dữ liệu chính thức từ năm 2000 đã cho thấy, tỷ lệ mắc ung thư thận ở những bệnh nhân dưới 50 tuổi tăng hơn gấp đôi, từ 2,5 ca trên 100.000 người vào năm 2000 lên 5,3 ca trên 100.000 người vào năm 2023. Trong khi đó, tỷ lệ mắc ung thư đại trực tràng, ung thư tử cung và ung thư tuyến tụy đều tăng hơn 50%, còn tỷ lệ mắc ung thư vú tăng khoảng 20%. Tại Hà Lan, các nhà nghiên cứu cũng phát hiện tỷ lệ mắc ung thư đại trực tràng, ung thư thận, ung thư gan và ung thư cổ tử cung khởi phát sớm tăng đáng kể.

WCRF cho biết các yếu tố nguy cơ như tình trạng béo phì ngày càng gia tăng, chế độ ăn uống thiếu lành mạnh, thiếu hoạt động thể chất, tiêu thụ rượu bia, hút thuốc lá và tiếp xúc với các yếu tố môi trường như chất ô nhiễm, hóa chất, nhựa, ô nhiễm nước và không khí đã góp phần dẫn đến xu hướng này. Trong xã hội hiện đại, nhận thức ngày càng cao về triệu chứng ung thư sẽ thúc đẩy khả năng chẩn đoán bệnh ở giai đoạn sớm hơn. Các nghiên cứu đã tập trung làm rõ sự cân bằng giữa hai yếu tố nguy cơ đối với sức khỏe ngày càng gia tăng và khả năng phát hiện bệnh được cải thiện. Đây là vấn đề có ý nghĩa đối với hệ thống y tế và kinh tế - xã hội, khi ung thư xuất hiện ngày càng nhiều ở độ tuổi trẻ hơn, ảnh hưởng đến năng suất lao động và tạo thêm gánh nặng cho gia đình cũng như hệ thống y tế.

Theo Tổ chức Y tế Thế giới và Cơ quan Nghiên cứu Ung thư Quốc tế, thế giới ghi nhận khoảng 20,6 triệu ca ung thư mới và gần 10 triệu người tử vong do ung thư vào năm 2024. Dự báo số trường hợp mắc ung thư mới mỗi năm có thể lên gần 35 triệu ca vào năm 2050. Một bài toán lớn được đặt ra là làm thế nào để hệ miễn dịch nhận ra tế bào ung thư, khi chính những tế bào này luôn biến đổi? Đây cũng chính là lý do thúc đẩy nỗ lực của các nước trong cuộc đua phát triển vắc xin ung thư hiện nay.

Theo một nghiên cứu đăng trên Tạp chí về Liệu pháp Miễn dịch Ung thư năm 2025, hơn 2.300 thử nghiệm lâm sàng vắc xin điều trị ung thư được ghi nhận trên toàn cầu. Vào tháng 8 năm nay, hai tập đoàn dược phẩm Merck và Moderna đã công bố kết quả thử nghiệm lâm sàng giai đoạn 3 đối với vắc xin ung thư mRNA cá nhân hóa mang tên intismeran. Đây là bước thử nghiệm then chốt cuối cùng trước khi hai công ty chính thức nộp hồ sơ xin cấp phép lên Cơ quan Quản lý Thực phẩm và Dược phẩm Mỹ (FDA). Sự kiện đánh dấu cột mốc lịch sử khi lần đầu tiên một loại vắc xin ung thư phát triển trên nền tảng công nghệ mRNA tiến xa đến chặng đường này. Loại vắc xin này được thiết kế để ngăn ung thư hắc tố tái phát, đồng thời được kỳ vọng có thể áp dụng trong điều trị nhiều loại ung thư khác.

Bên cạnh đó, nhiều công ty dược phẩm khác hiện nay cũng đang thử nghiệm hàng chục loại thuốc điều trị loại ung thư, bao gồm ung thư tuyến tụy, phổi, đại tràng và các bệnh ung thư khác. Trong tháng 9, Cục Quản lý Thực phẩm và Dược phẩm Mỹ đã phê duyệt loại thuốc mới điều trị ung thư tuyến tụy, đánh dấu bước tiến quan trọng trong nỗ lực kiểm soát trong tế bào ung thư. Theo thống kê của nhóm nhà nghiên cứu thuộc các cơ sở học thuật, ít nhất 79 loại thuốc có cơ chế tiếp cận tương tự đang được thử nghiệm trong 238 nghiên cứu lâm sàng trên thế giới. Các tập đoàn dược phẩm lớn như Eli Lilly, Pfizer, Amgen và AstraZeneca đang tham gia cuộc đua phát triển các loại thuốc điều trị ung thư.

Từ trước đến nay, ung thư là căn bệnh khó kiểm soát vì tế bào ung thư có thể tìm cách né tránh tác động của một phương pháp điều trị duy nhất. Do đó, các nhà khoa học kỳ vọng việc kết hợp nhiều liệu pháp cùng lúc hiện nay sẽ giúp kiểm soát khối u hiệu quả hơn. Khi ung thư đang có xu hướng xuất hiện sớm hơn ở một bộ phận dân số trên thế giới, các chuyên gia nhấn mạnh việc nâng cao nhận thức, cải thiện khả năng phát hiện sớm và nghiên cứu các yếu tố nguy cơ sẽ ngày càng giữ vai trò quan trọng trong cuộc chiến ứng phó với loại bệnh này. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Tín hiệu tích cực

● LAM SA

Chi tiêu du lịch Trung Quốc tăng 4,3% trong kỳ nghỉ Quốc khánh, cùng lượng khách lập kỷ lục mới, phát đi tín hiệu tích cực về sức cầu nội địa. Tuy nhiên, đà tăng chi tiêu thấp hơn lượng khách, đặt ra câu hỏi về sức mua và tính bền vững của phục hồi tiêu dùng.

Bộ Văn hóa và Du lịch Trung Quốc (MCT) cho biết, lượng khách du lịch nội địa trong kỳ nghỉ Quốc khánh vừa qua tăng 6,3% so với cùng kỳ năm trước, trong khi tổng chi tiêu du lịch tăng 4,3%. Đây là những tín hiệu tích cực đối với nền kinh tế lớn thứ hai thế giới, trong bối cảnh thúc đẩy tiêu dùng nội địa tiếp tục là một trong những nhiệm vụ kinh tế quan trọng.

Chi tiêu tăng chậm hơn lượng khách cho thấy mức chi bình quân chưa tăng tương ứng. Tuy nhiên, sự đa dạng hóa sản phẩm du lịch, từ du lịch nông thôn, trải nghiệm văn hóa đến hòa nhạc và lễ hội, đang thúc đẩy nhu cầu và tạo sức lan tỏa sang các ngành dịch vụ liên quan.

Theo MCT, cả nước tổ chức 180 chương trình biểu diễn quy mô lớn, gồm 125 buổi hòa nhạc và 55 lễ hội âm nhạc. Các địa phương cũng triển khai nhiều hoạt động văn hóa, du lịch và phát hành hơn 310 triệu nhân dân tệ phiếu tiêu dùng nhằm hỗ trợ nhu cầu thị trường.

Đặc biệt, các điểm du lịch và văn hóa về đêm cấp quốc gia đón 107 triệu lượt khách, tăng 5,6% so với cùng kỳ. Kết quả này cho thấy kinh tế ban đêm đang trở thành một mắt xích đáng chú ý trong hệ sinh thái tiêu dùng, giúp khai thác hiệu quả hơn nguồn lực du lịch và tạo thêm cơ hội kinh doanh cho doanh nghiệp địa phương.

Đà tăng trưởng còn lan sang vận tải đường sắt, với hơn 302 triệu lượt hành khách, tăng 24,6%, trong kỳ cao điểm. Trung Quốc cũng đón gần 3 triệu lượt khách quốc tế, tăng 6,5% so với năm 2025, cho thấy sức hút du lịch tiếp tục cải thiện.

Những con số trong kỳ nghỉ Quốc khánh phản ánh nhu cầu đi lại, giải trí và trải nghiệm vẫn có sức bật đáng kể. Tuy nhiên, một đợt cao điểm du lịch chưa thể đại diện cho toàn bộ xu hướng tiêu dùng trong dài hạn. Khả năng duy trì đà tăng trưởng sẽ phụ thuộc vào thu nhập, niềm tin của người tiêu dùng, chất lượng dịch vụ và mức độ sẵn sàng chi tiêu trong những tháng tiếp theo.

Vì vậy, ý nghĩa lớn nhất của kỳ nghỉ năm nay vừa là lượng khách đạt mức cao, vừa ở sự mở rộng của các mô hình tiêu dùng mới. Nếu xu hướng này được duy trì, du lịch có thể tiếp tục đóng vai trò động lực hỗ trợ dịch vụ, tạo việc làm và thúc đẩy kinh tế địa phương. Đây là tín hiệu tích cực đáng ghi nhận, song tính bền vững vẫn cần được kiểm chứng bằng kết quả tiêu dùng trong cả năm. ■

Pháp tìm thấy hai bức tranh bị đánh cắp

Hai bức tranh của danh họa Auguste Renoir bị đánh cắp tại Bảo tàng Renoir ở thị trấn Cagnes-sur-Mer, miền nam nước Pháp tháng trước đã được tìm thấy. Theo thông tin từ chính quyền địa phương, 6 người liên quan đến vụ việc đã bị bắt giữ. Tuy nhiên, giới chức chưa công bố chi tiết về quá trình điều tra.

Hai tác phẩm bị đánh cắp là "Chân dung bà Colonna Romano" và "Cô gái trẻ bên giếng nước". Theo nhà chức trách, các đối tượng đã cắt hàng rào, đột nhập qua cửa sổ và lấy đi bốn bức tranh Renoir quý giá, nhưng bỏ lại hai tác phẩm khi tẩu thoát.

KHẢ HÂN